

**Mijn Leuven,
mijn plannen**
Partijprogramma
CD&V Leuven
Oktober 2024

31/08/2024

Inhoudsopgave

1.ARMOEDEBESTRIJDING	
1.1 TEWERKSTELLING	9
1.2 IEDEREEN KANSEN	10
1.3 GEZONDHEID	10
1.4. ZORGEN VOOR ELKAAR.....	11
1.5 DUURZAAMHEID	12
1.6 MOBILITEIT	12
1.7 KANSARMOEDE EN BETAALBAAR ONDERWIJS	12
1.8 WONEN	13
2. CULTUUR EN EVENEMENTEN.....	14
2.1 EEN DIVERS AANBOD VOOR IEDEREEN	14
2.2 LEUVEN CULTURELE HOOFDSTAD 2030	14
2.3 DE PODIUMKUNSTENSITE	15
2.4 EVENEMENTEN	15
3. DIVERSITEIT.....	16
3.1 NIEUWKOMERSBELEID.....	17
3.2 STRIJD TEGEN RACISME EN DISCRIMINATIE	17
3.3 DIVERSITEITSPAN.....	17
4. DUURZAAMHEID	18
4.1. GEBOUWEN	19
4.2 ZONNEPANELEN	19
4.3 CIRCULAIRE STAD	20
4.4 VOEDSELOVERSCHOTTEN	20
4.5 ANDERS OMGAAN MET WATER	20
4.6 HET KLIMAATHUIS	20
5. ECONOMIE.....	21
5.1 ARENBERG WETENSCHAPSPARK – IMEC-SITE	21
5.2 LEUVEN - NOORD	21
5.3 COMMSCOPE	22
5.4 RESEARCHPARK EN AMBACHTELIJKE ZONE HAASRODE	22
5.5 MIDDENSTAND	22
5.6 HANDEL EN HORECA	23
5.6.1 KWALITATIEVE INVULLING HANDEL/BESTRIJDING LEEGSTAND	23
5.6.2 OPMAKEN BGO (BELEIDSGEWENSTE ONTWIKKELING).....	24
6. ERFGOED.....	24

6.2 HERBESTEMMING KERKEN	25
6.3 DE JAARTALLEN	25
6.4 ABDIJ VAN PARK	25
6.5 ABDIJ VAN VLIERBEEK	25
6.6 ANDERE RESTAURATIEPROJECTEN	26
6.7 ARCHEOLOGIE.....	26
6.8 INVENTARISPANDEN	26
6.9 FUNERAIR ERFGOED	26
6.10 VLAAMSE SUBSIDIES.....	26
7. FINANCIEN.....	26
8. GENDER-INCLUSIE.....	27
9. JEUGD.....	28
9.1 JEUGDLOKALEN	28
9.2 ONDERSTEUNING VRIJWILLIGERS.....	28
9.3 VEILIG UITGAAN	28
9.4 ADOLESCENTEN	29
9.5 STELPLAATS	29
9.6 NIEUWE PLEKKEN	29
9.7 PARTICIPATIE	30
9.8 WONEN	31
9.9 VARIA.....	32
10. JONGE GEZINNEN EN KINDEREN	33
10.1 KINDEROPVANG	33
10.2 NASCHOOLSE KINDEROPVANG	34
10.3 SPEELTERREINEN.....	34
10.4 KINDVRIENDELIJKE STAD.....	35
11. MOBILITEIT	35
11.1 VERHOGEN VAN DE VERKEERSVEILIGHEID.....	36
11.2 WE VERHOGEN DE LEEF- EN LUCHTKWALITEIT.....	36
11.3 BEREIKBAARHEID VAN DE STAD	37
11.3.1 Fietsers	37
11.3.2 Openbaar vervoer	38
11.3.3 Auto's	38
11.3.4 Parkeren	39
11.4 INCLUSIEVE MOBILITEIT	40
11.4.1 Voetpaden	40

11.4.2	Parkeren	41
11.4.3	Rustplekken.....	41
11.5	LIEFDE VOOR DE PLANEET	42
12.	MONDIAAL BELEID	42
12.1	ACTIEPUNTEN	42
12.2	INTERNATIONALE SOLIDARITEIT	43
13.	ONDERWIJS.....	44
13.1	FLANKEREND ONDERWIJSBELEID	44
13.2	VERSTERKEN SAMENWERKING ONDERWIJS EN WELZIJN	44
13.3	ONDERSTEUNEND TAALBELEID VOOR SCHOLEN.....	44
13.4	KANSARMOEDE EN BETAALBAAR ONDERWIJS	44
13.5	MOBILITEIT EN BEREIKBAARHEID VAN SCHOLEN	45
14.	OPENBAAR DOMEIN	46
14.1	VOETPADENPLAN	46
14.2	MINDER MOBIELE MENSEN, SENIOREN.....	46
14.3	BANKENPLAN EN RUSTPUNTEN	46
14.4	TOILETTENPLAN	46
14.5	VUILNISBAKKENPLAN	46
14.6	INVESTERINGEN VAN VLAAMS GEWEST.....	47
14.7	INVESTEREN IN WOONSTRATEN	48
14.8	KLIMAATROBUUST OPENBAAR DOMEIN.....	48
14.9	RIOLERING.....	48
14.10	VEILIGHEID STATIONSOMGEVING.....	49
14.11	MEISJES- EN VROUWVRIENDELIJK OPENBAAR DOMEIN	49
14.12	STUDIE RING	49
14.13	KERN HEVERLEE	49
14.14	LAADPALEN.....	50
15.	PREVENTIE EN VEILIGHEID	50
15.1	VERKEERSVEILIGHEID	51
15.1.2	FIETSERS	51
15.1.3	KINDEREN	51
15.1.4	SLUIPVERKEER	51
15.2	HINDERLIJK GEDRAG EN ‘KLEINE CRIMINALITEIT’	52
15.3	PREVENTIE.....	52
15.4	POLITIEWERK.....	53
16.	SENIOREN.....	54

16.1 VOOR CD&V IS OUD NIET OUT	54
16.2 VOETPADENPLAN	54
16.3 DIGITALISERING, IEDEREEN MEE	54
16.4 BELANG VAN NABIJHEID	54
16.5 WE VOEREN DE STRIJD TEGEN EENZAAMHEID OP.....	55
16.6 IN VERTROUWDE OMGEVING BLIJVEN WONEN	55
16.7 VRIJWILLIGERS.....	56
17. SPORT	56
17.1 SPORTINFRASTRUCTUUR	56
17.2 GEZOND BEWEGEN	57
17.3 SPORT VOOR DOELGROEPEN.....	57
17.3.1 G-SPORT	57
17.3.2 SENIORENSPORT.....	57
17.4 TOPEVENEMENTEN	58
17.5 BETER STATUUT VOOR DE REDDERS	58
18. TOERISME	58
19. VERENIGINGSLEVEN	59
19.1 GESCHIKTE LOKALEN.....	59
19.2 VRIJWILLIGERS ZIJN ONS GOUD	60
20. WONEN.....	61
20.1 ONZE SPEERPUNTEN	61
20.2 WOONBELEID VOOR VERSCHILLENDE DOELGROEPEN	61
20.2.1 GEZINSVRIENDELIJKE WONEN.....	61
20.2.2 JONGEREN	62
20.2.3 STUDENTEN	62
20.2.4 SENIOREN	62
20.3 BETAALBAAR WONEN.....	62
20.4 SOCIALE WONINGEN (HUUR EN KOOP).....	64
20.5 KLIMAATUITDAGINGEN.....	65
21. ZORG EN WELZIJN	65
21.1 BETAALBARE, TOEGANKELIJKE, WAARDIGE EN KWALITEITSVOLLE ZORG	65
21.2 ZORGZAME BUURTEN	67
21.3 ZORGZAME MENSEN	67
21.4 SOLIDAIRE MENSEN.....	68
21.5 GEESTELIJKE GEZONDHEID.....	68

INLEIDING

Al 50 jaar bouwen we als beleidsmakers mee aan ons Leuven, waar we méér dan ooit van houden. Onze cd&v-schepenen en -raadsleden hebben een cruciale rol gespeeld in het bestuur. Dit wordt door de Leuvenaars gewaardeerd. Dat bewijst ook de meest recente Stadsmonitor* die aangeeft dat 90% van de inwoners graag in Leuven woont en 81% tevreden is over de stad en haar sport-, speel- en culturele infrastructuur. Onze aanpak werkt. Leuvenaars engageren zich graag voor hun stad en voor elkaar. Wij zullen ons, dankzij jouw stem, blijven engageren voor de Leuenaar. Want een stad bouw je samen, van onderuit en niet vanuit een betuttelende overheid.

Wat goed is willen we **beschermen**, wat beter kan gaan we **vernieuwen**. Maar altijd vanuit het belang van àlle Leuvenaars. Ons volkse feesten -van de joormèt tot de poosfieëste- verbinden ons; die moeten we blijven koesteren. Onze ondernemers en ontwikkelaars versnellen onze groei; die moeten we kansen blijven geven. En onze verenigingen en vrijwilligers verzorgen ons; die zullen we nog meer ondersteunen.

Als centrumpartij streven we naar een evenwichtige en inclusieve samenleving. We staan voor een beleid dat het midden houdt tussen progressieve én conservatieve ideeën, maar we blijven pragmatisch en flexibel. We zoeken naar oplossingen die zoveel mogelijk mensen ten goede komen. We streven naar **consensus en samenwerken**, met **respect** voor diverse meningen en belangen. Dat vraagt tijd en geduld. We geloven niet in een opgelegde gedragsverandering maar wel in **gedragen verandering**. Met respect voor iedereen en vanuit onze **verbindende rol**.

In deze folder ontdek je onze belangrijkste plannen en ambities. De plannen die al uitgevoerd zijn, mede dankzij ons beleid. Ook de plannen die we, hopelijk dankzij jouw stem, straks nog kunnen realiseren.

Geef ons op zondag 13 oktober **voldoende politieke slagkracht** zodat we het **evenwicht** kunnen blijven garanderen en onze prachtige stad **in het centrum kunnen houden**. Samen blijven we werken aan de beste stad door Leuven te beschermen, te vernieuwen en te **verbinden**. Van Leuven tot Heverlee, van Kessel-Lo tot Wilsele en Wijgmaal.

Ontdek al onze plannen en ons partijprogramma op **mijnleuvenmijnlief.be** of kom langs in het **cd&v Planbureau**, Parijsstraat 17. Onze kandidaten gaan er maar wat graag met jou in gesprek. Van harte welkom!

Dirk Vansina, lijsttrekker & Team cd&v.

1. ARMOEDEBESTRIJDING EN GELIJKE KANSEN

Een rijke en welvarende stad als Leuven biedt veel kansen. Maar vaak zijn de drempels te hoog voor mensen die het financieel of mentaal moeilijk hebben. Denk maar aan de hoge woningprijzen, wegwijs vinden in hulpverlening, tewerkstelling.

Het is noodzakelijk dat we hiervoor samenwerken met alle actoren die op dit vlak actief zijn: OCMW maar ook (jeugd)welzijnsorganisaties, het woonanker, VDAB, wijkgezondheidscentra, de zorgzame buurt, ...

We willen mensen in armoede steunen en een duw in de rug geven om drempels te overwinnen, hun plek in de maatschappij te kunnen opnemen en menswaardig en gezond te kunnen leven.

1.1 TEWERKSTELLING

- Werk is een belangrijk middel om mensen sociaal en financieel uit de armoede te halen. Dat kan door mensen te begeleiden naar opleiding en naar de arbeidsmarkt, maar ook door het aanbod van aangepast werk te vergroten.
De Vlaamse overheid moet de sociale economiebedrijven goed ondersteunen.
Als stadsbestuur investeren we in een **werkaanbod in de sociale economie**, in verschillende sectoren: in het onderhoud van het openbaar domein (voetpaden herstellen, groenonderhoud, muren herstellen), fietsherstelplaats, Materialenbank, ViTES, de tegeltaxi,
- **cd&v** ziet nieuwe mogelijkheden voor (sociale) tewerkstelling in de oprichting van een **recyclagehub** voor de regio in samenwerking met Ecowerf (sorteren en verkoop herbruikbaar bouwmetaal).
- Mensen die in aanmerking komen voor de REMI-premie worden door het OCMW actief begeleid naar werk. Het ontvangen van de REMI-premie wordt afhankelijk gemaakt van **de wil om geactiveerd** te worden.
- We **werken barrières weg** bij rekrutering en selectie. Om zoveel mogelijk kandidaten met een migratieachtergrond of arbeidshandicap te bereiken zetten we in op stages, studentenjobs, duaal leren, opleidingen en tewerkstellingsmaatregelen. Bij de samenstelling van een selectiejury zoeken we naar diversiteit.
- Om de doelgroepen aan te zetten om te solliciteren, **profiëren we de stad op alle mogelijke manieren als diverse werkgever**, ook met campagnes. We zoeken naar mogelijkheden om potentiële kandidaten uit de doelgroepen aan te spreken, bijvoorbeeld door doelgerichte jobbeurzen.
- **Voor cd&v moet wie een leefloon ontvangt en een gemeenschapsdienst KAN uitoefenen, ook een bijdrage leveren aan de maatschappij via geschikt gemeenschapswerk. Een taak uitoefenen kan mensen versterken, een arbeidsattitude bijbrengen, een zinvolle dagtaak geven, hen op weg helpen naar een echte job?**
- **Uiteraard moet diegene die een leefloon ontvangt, in de mogelijkheid zijn om te werken. Zieken, arbeidsongeschikten, ... moeten met het leefloon een waardig leven kunnen leiden ZONDER een dienst te moeten verlenen.**
- We zetten samen met de **lokale handelaars** actief te betrekken bij de **tewerkstelling van kansengroepen**: sensibiliseringscampagnes, een werkbeurs, ...

1.2 IEDEREEN KANSEN

- We zetten verder in op de promotie van de **UitPas**, een kortingssysteem waarbij mensen in armoede op een niet stigmatiserende manier kunnen deelnemen aan vrijetijdsinitiatieven, gekoppeld aan toeleiding en groepsvorming. We ondersteunen het **buurtwerk** om verbindingen met jeugdbewegingen en alle andere verenigingen en **participatie van kwetsbare groepen** te bevorderen.
- Bij een **aanmelding** bij het OCMW of bij de zorgdiensten wordt automatische gescreend op de rechten die iemand toekomen. We ondersteunen mensen opdat die ook toegekend worden.
- Die dienstverlening moet ook uitgebreid worden voor mensen die **niet bij het OCMW bekend** zijn. Signalen van zorgbehoefte die ons bereiken in de buurthuizen, door politie, door zorgverstrekkers, LeuvenHelpt, ... moeten **systematisch opgenomen** worden.
- **Cd&v** blijft wat betreft kinderopvang inzetten op opvangplaatsen met een opvangtarief in functie van het inkomen. **Betaalbaarheid** van de kinderopvang is cruciaal.
- **Kanszoekende jongeren** (18 – 30 jaar) ondervinden hoge drempels in het behalen van een RIJBEWIJS B. Dit is vaak een vereiste om een kans tot een sollicitatieuitnodiging of een eventuele aanwerving te (ver)krijgen. Daarom bieden we samen met het **Ligo (centra voor Basiseducatie)**, sessies theoretische rijlessen aan. Na het behalen van een theoretisch rijbewijs kunnen jongeren ondersteuning vragen van een rijbuddy. Deze vrijwilliger helpt bij het inoefenen van praktische rijvaardigheden. We ondersteunen verder door het **ter beschikking stellen** van een oefenwagen.
- Elk kind moet onbezorgd en avontuurlijk kunnen spelen. Niet iedereen beschikt over een (grote) tuin. Ons streefdoel is om op een afstand van **400 m een speelplek voor elk kind** te kunnen aanbieden (zie ook 10.3)

1.3 GEZONDHEID

Toegankelijke, betaalbare en kwaliteitsvolle gezondheidszorg is belangrijk voor iedereen.

- **Voor cd&v is een eerstelijnszone, een netwerk van eerstelijnsaanbieders zoals huisartsen, kinesisten, apothekers, vroedvrouwen, verpleegkundigen, verzorgenden en wijkgezondheidscentra hierbij cruciaal. Wij ondersteunen en geven vertrouwen aan de eerstelijnszones.**
- Cd&v geeft met ons beleid de beide **ziekenhuizen** ondersteuning zodat zij alle ontwikkelingskansen krijgen.
- Cd&v is zich bewust van het belang van de verschillende **zorginstellingen** en voert een beleid om ze ontwikkelingskansen te geven.
- In het **OverKop-huis** brengen de verschillende actoren uit de geestelijke gezondheidszorg samen. Zo kan een gezamenlijke manier van werken worden ontwikkeld.
- We ondersteunen het **Inloophuis kanker**.
- **Gratis rolstoelen** om te ontlenen in de stad .
- **Voldoende parkeerplaatsen voor personen met een beperking en ouderen**, verspreid over het hele grondgebied

- **Publieke rolstoeltoegankelijke** toiletten.
- We willen extra aandacht voor **menstruatiermoede** bij meisjes en jonge vrouwen. Bijvoorbeeld door gratis of goedkope verdeling van menstruatieproducten in openbare toiletten, toiletten in sportfaciliteiten, scholen of openbare gebouwen. We werken ook samen met organisaties die menstruatiermoede aanpakken (door campagnes, lessen, verdeling van materiaal).
- Gezondheidszorg moet **betaalbaar** zijn voor iedereen. We gaan in overleg met huisartsen en andere zorgverstrekkers (zoals tandartsen, kinesisten ...) om zoveel mogelijk een **derdebetalerssysteem** toe te passen.
- Onze maatschappij digitaliseert versneld sinds de coronacrisis, dit vergroot echter ook het risico op uitsluiting voor wie onvoldoende geletterd of digitaal vaardig is. Ook op vlak van **gezondheid kan het gebrek aan digitale vaardigheden een probleem** vormen. Zo kan het gebruik van **eHealth**, informatie en voorlichting via het internet, gebruik van apps, of het online aanvragen van een voorschrift, voor bepaalde personen te moeilijk zijn. Lokale (huis)apothekers kunnen hierbij meehelpen bij het ondersteunen van burgers met lage (digitale) gezondheidsvaardigheden.
- De zorgbehoefte neemt in onze maatschappij toe. Voor **cd&v** zijn **meer middelen noodzakelijk** om kwaliteitsvolle zorg te kunnen blijven verlenen. Wij willen hier de budgettaire ruimte voor vrijmaken.
- **Cd&v vindt dat de maatschappij moet zorgen dat ouders hun rusthuisfactuur in eerste instantie zelf kunnen betalen alvorens beroep te kunnen doen op de kinderen. Dat kan door bijkomende Vlaamse zorgbudgetten. We willen de privatisering van de rusthuizen die winst moeten maken vermijden. Investerings in de zorg, moeten in de zorg blijven. Hier geldt geen aandeelhouderslogica maar een maatschappelijke logica.**
- We stimuleren buren, vrienden, de wijkagent of seniorenagent, buurtwerkers ... om te **signaleren** wanneer ze zich zorgen maken over een inwoner aan één meldpunt. Hulpverleners nemen contact op en bieden antwoorden op de zorgbehoefte.
- We ondersteunen en stimuleren **solidaire initiatieven** zoals de solidaire kruidenier in Leuven, Poverello, ...
- Wij steunen ten volle het project **'enchanté'** waarbij Leuvenaars in de 'hartelijke horeca' 'ééntje kunnen trakteren' aan andere klanten die het moeilijker hebben: een koffie, een kom soep, ...
- Deze **warme solidariteit willen wij nog meer bekend maken** door er over te informeren in bv. LVN, alle hartelijke handelaars te vermelden op de website, ...

1.4. ZORGEN VOOR ELKAAR

- **Voor cd&v moet de stad niet alles overnemen. Ons maatschappijbeeld is er één van mensen die samen de maatschappij ondersteunen. We moeten allemaal onze verantwoordelijkheid opnemen voor de maatschappij, voor elkaar. Een mens staat voor ons nooit alleen. Mensen kunnen pas groeien dankzij anderen. 'It takes a city to raise a child' (je hebt een gemeenschap nodig om een kind op te voeden) betekent voor ons dat de stad/de overheid de mogelijkheden moet scheppen dat mensen**

mekaar kunnen ontmoeten, mekaar spontaan gaan helpen, gaan zorgen voor elkaar. Maar niet alles zelf moet doen.

- **Cd&v gaat daarom volop voor Zorgzame Buurten. In een Zorgzame Buurt wonen mensen comfortabel in hun woning of vertrouwde buurt. Het is een buurt waar jong en oud elkaar kennen en helpen. In een zorgzame Buurt staat levenskwaliteit centraal, voorzieningen en diensten zijn er voor iedereen toegankelijk. Iedereen voelt er zich goed en wordt geholpen, ongeacht de ondersteuningsbehoeften.**

1.5 DUURZAAMHEID

- **Voor cd&v moet de aanpak voor het realiseren van een klimaatneutrale stad ook sociaal rechtvaardig zijn: de lasten en de voordelen moeten eerlijk verdeeld worden en kwetsbare groepen beschermen.**
- **Cd&v vindt een sterk uitgebouwde structuur en overkoepelende opslagplaats om voedseloverschotten op te slaan en te verdelen onder verschillende initiatieven, zoals sociale restaurants en sociale kruidenier een must voor de komende legislatuur. Er gaat in Leuven nog teveel voedsel verloren. Hier komen solidariteit, sociale rechtvaardigheid en duurzaamheid samen.**
- Het klimaathuis moet **hét loket** worden waar elke Leuenaar terecht kan voor informatie, advies en ondersteuning bij renovatie en energiebesparing. We werken hiervoor samen met middenveldpartners zoals vzw Dialoog, vzw Meer is Minder en ECoOB. Zo bieden we samenhangende en laagdrempelige ondersteuning aan.
- **Financiële steun** kan daarbij zeker helpen en zullen de noodzakelijke inspanningen ook sociaal rechtvaardiger maken.

1.6 MOBILITEIT

- **Cd&v** Leuven ziet **deelmobiliteit** als een belangrijk deel van **de mobiliteitsoplossing**. **Cd&v** Leuven wil meer aandacht voor het **goedkoper maken van deze deelmobiliteit** voor bewoners met lage inkomens en mensen met een beperking. Ook in sociale wijken moet deelmobiliteit aangeboden worden.
- **Cd&v**-Leuven wil bij elke mobiliteitsmaatregel een toetsing maken over de verplaatsingsmogelijkheden voor **minder mobiele mensen**. (Zie ook 11.4 Inclusieve mobiliteit)

1.7 KANSARMOEDE EN BETAALBAAR ONDERWIJS

- We willen **brugfiguren** die de scholen, leerkrachten en ouders ondersteunen en versterken in hun onderlinge communicatie en acties. De inzet van brugfiguren is niet alleen belangrijk in het basisonderwijs, we willen deze ondersteuning ook uitbreiden naar het secundair onderwijs.
- We willen scholen nog meer ondersteunen in het **toegankelijk maken** van buitenschoolse activiteiten (sport, cultuur) voor kinderen en jongeren.
- **Cd&v** Leuven wil nog meer inzetten op **betaalbaar onderwijs**. We maken het kostenbeleid van scholen bespreekbaar en we willen betaalbaar onderwijs gezamenlijk aanpakken. We durven investeren in sociale voordelen voor alle scholen.

1.8 WONEN

- Om wonen **betaalbaar** te maken moeten er **woningen bijkomen**. De beschikbare ruimte is schaars. Om wonen betaalbaar te houden zal er daarom in de **hoogte moeten gebouwd**, en gaan we **actief op zoek** naar gronden in Leuven waar dit nog mogelijk is. Echte hoogbouw is niet overal wenselijk maar moet mogelijk zijn in **welgekozen zones**. De afweging gebeurt aan de hand van de **bijhorende ruimtelijke kwaliteit** van het gebouw, en van de inplanting in de omgeving. Aan de Vaartkom, de Kolonel Begaultlaan, Dijledreef, ... zien we mogelijkheden.
- We moeten een snel antwoord op de **hoge huurprijzen** inzetten, op zowel het aanbod op de privémarkt als het eigen patrimonium. Om **jonge gezinnen** in Leuven te houden, kiezen we voor **huursubsidies**. Voor ons eigen stadspatrimonium blijven we inzetten op **budgethuurwoningen**.
- We zetten het **Vlaams Noodkoopfonds** in om goedkope leningen te geven voor renovatie van woningen.
- We investeren in woonplaatsen voor **dak- en thuislozen**. We blijven voldoende bedden in de **(winter)nachtopvang** voorzien voor daklozen. De winternachtopvang moet uitgebreid worden met een **dagopvang**. Zo vermijden we dat daklozen tijdens de winter overdag op straat worden gestuurd.
- We geven vertrouwen, steun en middelen aan het **Woonanker**, een samenwerking tussen Stad, CAW Oost-Brabant en OCMW Leuven om mensen te begeleiden die het moeilijk hebben om een huurwoning te vinden.
- De stad moet **praktijktesten** gebruiken om **discriminatie** op te sporen bij verhuurders. We moeten zorgen dat mensen die denken het slachtoffer van discriminatie te zijn, ondersteund worden. Verhuurders die blijven discrimineren moeten gestraft kunnen worden.
- **Huisjesmelkers** pakken we aan door gerichte controles. We werken actief mee aan gerechtelijk onderzoeken naar mogelijke huisjesmelkerij.

- ZIE OOK 20.4 SOCIALE WONINGEN

2. CULTUUR EN EVENEMENTEN

De culturele rijkdom van onze stad bestaat er in dat veel verschillende spelers - zowel stedelijke als niet- stedelijke - actief zijn en een aantrekkelijk en complementair aanbod realiseren. Die diversiteit staat bekend als het Leuvens model. De stad zelf waakt over een evenwicht in het aanbod: zelf als organisator of door externe partners - die we ondersteunen, - en faciliteren via financiering. Die sterkte aan diversiteit en vrij initiatief willen we verder ondersteunen en bevorderen. Het is de sterkte van het Leuvens model.

Ook KU Leuven en LUCA school of Arts spelen een belangrijke rol in het cultureel ecosysteem in Leuven, onder meer met de viering van 600 jaar universiteit in 2025, het nieuwe Vesaliusproject op de Hertogensite, de organisatie van Stadsfestivals via KU[N]ST Leuven vzw, het concertprogramma, BAC ARTLAB, de evenementen van LUCA.

2.1 EEN DIVERS AANBOD VOOR IEDEREEN

- Voor elk wat wils in het aanbod van culturele activiteiten. Alle Leuvenaars moeten zich kunnen vinden in het **aanbod van culturele activiteiten**. Een cultureel **aanbod op maat** van wat verschillende mensen leuk of boeiend vinden lijkt ons evident. Daarom willen wij een aanbod van populair tot ‘elitaire’ cultuur. Cultuur voor iedereen.
- **cd&v** vindt dat het aanbod zowel *grootschalig als kleinschalig* moet zijn: kleine activiteiten, buurtactiviteiten moedigen we aan. We koesteren daarbij het nabije en toegankelijke karakter van deze evenementen/activiteiten en daarom ondersteunen we vooral nabije en toegankelijke buurtactiviteiten/evenementen.
- Onze culturele verenigingen zijn onze rijkdom en voedingsbodem voor een bruisend en divers cultureel aanbod. De steun van de stad geeft hen de mogelijkheid om in alle vrijheid hun werking uit te bouwen. Cd&v wil hen verder steunen om hun werking en programma te promoten en zichtbaar te maken.
- Financiële drempels werken we weg met de **UitPAS**.

2.2 LEUVEN CULTURELE HOOFDSTAD 2030

Leuven heeft de ambitie in 2030 Culturele Hoofdstad van Europa te worden. Deze ambitie moet een extra stimulans zijn voor alle culturele partners. Het moet een leidraad zijn om nieuwe bakens in de toekomst te zetten, een springplank en een hefboom voor de hele regio Oost-Brabant.

- We werken hiervoor samen met de steden en gemeenten uit de regio Oost-Brabant. Dit project is geen zaak van Leuven alleen maar van de brede Leuvense culturele regio. Bij de kandidatuur voor Culturele Hoofdstad 2030 neemt Leuven de rol op van regisseur en van speler. **In de regisseursrol moet de hele sector betrokken worden bij de uitrol van de ambities. De hele culturele sector (professioneel en amateur) moet ambassadeur worden en vertrouwen krijgen.** Het hele project moet evenwel meer zijn dan enkel een feestjaar in 2030 : zowel tijdens de kandidaatsperiode, als na afloop ervan, moet de erfenis van dit traject verankerd worden in het cultuurbeleid van de stad.
- We starten een platform ‘**open creatives**’ op, een digitaal platform waar elke speler, groot én klein, op terug te vinden is. Individuele kunstenaars kunnen er zich presenteren en hun netwerk uitbouwen. Het is een digitaal platform dat cultureel Leuven in kaart brengt en waar alle verenigingen en kunstenaars elkaar kunnen vinden.

Zo kunnen nieuwe interacties ontstaan, kan nieuwe cultuur opborrelen. Dergelijk netwerk stimuleert de creativiteit en geeft zichtbaarheid aan het cultureel veld.

- Leuven moet een aantrekkelijke habitat zijn voor nieuwe jonge makers. Vrijplaatsen zijn daarbij belangrijk. Er zijn een aantal werkplekken zoals het Fringe-luik van KU[N]ST Leuven, CAS-CO, Stelplaats, Platform IN de maak, Eigen kweek, het BAC ART Lab van KULEuven en CIRKLABO maar er is nood aan nog meer. Daarnaast pleiten we voor een stadsloket speciaal voor creatieve ondernemers en kunstenaars. Zo'n loket kan hen helpen met het verkrijgen van vergunningen, doorlopen van administratieve processen, businessplanning, internationalisering, promotie, klantenwerving, professionalisering en meer.

2.3 DE PODIUMKUNSTENSITE

- De ambitie van het project podiumkunstensite is **'kosmolokaal'**. Het moet een plek voor kunst en ontmoeting worden, een breed maatschappelijk project. Er is in onze stad al langer een vraag naar een **meer grootschalige, up-to-date-infrastructuur**, waar bestaande spelers voluit kunnen gaan voor een groot publiek, en die ook internationale makers een volwaardige plek geeft.
- Naast 2 nieuwe zalen, zal het ook **'witruimtes'** bevatten voor toevallige ontmoeting, een broedplaats voor ideeën en van verbinding.
- Inhoudelijk moet het een plek van **samenspel worden van heel diverse partners**. Uiteraard moeten ook de verenigingen er een plek krijgen. Het komt ook tegemoet aan de vraag naar meer en diverse congresruimte.

2.4 EVENEMENTEN

In het evenementenbeleid streven we een evenwicht na tussen topevenementen met nationale en internationale uitstraling en kleine projecten.

Dergelijke evenementen moeten stadsbreed worden aangepakt, ze mogen niet enkel van bovenuit georganiseerd worden maar er moeten cultuurverenigingen, kunstenaars, horeca, middenstand, jeugdverenigingen, bij betrokken worden zodat de hele stad meeleeft.

Evenementen zijn:

- 2025 : 600 jaar KULEuven en 900 jaar Abdij Vlierbeek
- 2026: restauratie van de Abdij van Park is afgerond. Bij deze viering worden alle partners van de site betrokken zoals Parcum, Alamire Foundation, Norbertijnen, Vrienden van de Abdij, ...
- 2027: 100 jaar 'Ons Kookboek'
- 2027 en 2028: Body & Soul Stadsfestival
- 2030 gaan we voor Culturele hoofdstad
- **Traditionele feesten zoals de jaarmarkt, stoet van de jaartallen, en Kesselse Feesten moeten hun 'leives', volks karakter behouden.**
- **We blijven vertrouwen, steun en samenwerking geven aan het middenveld dat activiteiten organiseert zoals Kesselse Feesten, Kerstmarkt, Leuven Zingt, Academie Leives dialect, ...**
- **De stad moet samenwerken, vertrouwen geven, ondersteunen maar niet overnemen.**

- De sterkte van de **Beleuvenissen** zit hem in de verwevenheid van de podia op de verschillende pleinen en de samenwerking met de plaatselijke horeca. Het is een festival van de hele binnenstad. En dat moet voor **cd&v** zo blijven. Wij willen met Beleuvenissen niet verhuizen naar 1 groot podium op bv. Ladeuzeplein. Dat zou de charme en het typische karakter van Beleuvenissen wegnemen. Beleuvenissen is immers geen festival zoals andere festivals.

3. DIVERSITEIT

Leuven is een internationale stad waar zo'n 170 nationaliteiten samenleven. Leuven heeft een open geest en ziet de rijkdom in van verschillende culturen, ideeën, godsdiensten en herkomst. De internationalisering van het hoger onderwijs en de kenniseconomie verklaart in belangrijke mate deze diversiteit die tot ons DNA behoort.

Het is belangrijk dat verschillende culturen **respectvol met elkaar samenleven** en onze stad mee vorm geven. Wij moeten daar als stadsbestuur een **stimulerende en faciliterende** rol in spelen. Dat moeten we doen door te verbinden. Mensen die elkaar kennen, voelen zich thuis in hun wijk en voelen zich verbonden.

Dat doen we:

- Via sport, jeugdverenigingen, cultuur, ontmoetingsplaatsen, taalonderwijs,...
- Elke maand **verwelkomen we de nieuwe inwoners** van onze stad met een hartelijke ontvangst, receptie en nieuwkomersbonnen waarmee ze de stad kunnen ontdekken.
- We zorgen voor buurtplekken, speelplekken, speelstraten, buurtfeesten waar **ontmoeting gestimuleerd** wordt.
- Het **Kom-op-voor-je wijkproject** geeft buurtbewoners de vrijheid om zelf initiatief te nemen om hun buurt aangenamer te maken. De stad zorgt voor financiële ondersteuning, een buurtbudget.
- Ook al voelen ze zich in Leuven helemaal thuis, internationale gemeenschappen blijven houden van hun cultuur, achtergrond en land. Bij die verbinding met het land van herkomst, hoort ook de liefde voor de oorsprongstaal. We steunen de taalscholen die **buitenschools taallessen** geven in ieders oorsprongstaal.
- We **ondersteunen en stimuleren ontmoeting en uitwisseling** van de diverse gemeenschappen. We geven hen ruimte om culturele feesten, tradities en gastronomie te laten beleven zodat ook de Leuvenaars ze kunnen ontdekken. Zo ontstaat wederzijds begrip en respect en zo beleven we samen de wereld in Leuven.
- Het **International House** brengt organisaties samen die zorgen voor de verwelkoming van de internationale werknemers en onderzoekers. Het helpt hen hun weg te vinden in onze stad. De ondervinding leert dat een andere aanpak nodig is dan bij nieuwkomers met vluchtelingenachtergrond.
- Naast hulp in de zoektocht naar een woning of onderwijs, zullen we hen ook op weg helpen naar sportclubs of cultuurorganisaties. We organiseren inburgeringscursussen. Zo vinden ze snel hun weg en voelen ze zich hier thuis.

3.1 NIEUWKOMERSBELEID

- **De Nomade** moet het startpunt blijven voor het vertrek naar een nieuw leven voor nieuwkomers met een vluchtelingenachtergrond.
Het nieuwkomersbeleid moet voor **cd&v verder gaan dan enkel opvang**. De Nomade als onthaalhuis moeten we duurzaam verankeren in de werking (begeleiding om de taal te leren, tewerkstelling, huisvesting, ... en als onthaal voor steunfiguren en buddy's).
- **Cd&v wil een aanklampend beleid om meer vrouwen te stimuleren om de taal te leren, kennis te maken met verenigingen, de school van de kinderen, ...**
- **Het nieuwkomersbeleid moet gericht zijn op onthaal, integratie-, taal-, en activeringsbeleid. Taal is de sleutel om actief deel te kunnen nemen aan de maatschappij.**
- **Jongeren tussen 12 en 18 jaar** kunnen Nederlands leren in 3 Leuvense **OKAN-scholen**.
- Maar ook de sport- of jeugdclub is een opportuniteit om niet alleen een leuke vrije tijd te beleven, nieuwe vrienden te maken, maar ook om de taal te oefenen.
De jongerenwerkers maken ze wegwijs in het lokale vrijetijdsaanbod (jeugd, sport, cultuur, ...) en leiden hen hier actief naar toe zodat ze eerst eens kunnen proeven en kennismaken.
- We werken over partners, organisaties, vrijwilligers en burgers heen samen aan **taaleducatie** via praatgroepen, door cultuur- en taalsensitief te werken in opvang en op school, door aanvullend aan de bestaande taalcursussen ook werkplekken open te stellen waar in een leeromgeving mensen met mekaar in contact worden gebracht en van mekaar leren door te spreken.
- Van taalklas tot praatgroep, we vinden het allemaal erg belangrijk om op zoveel mogelijk manier en door drempels zo laag mogelijk te houden mensen over de streep te trekken om zich helemaal te laten onderdompelen en mee te trekken in een taal die niet hun moedertaal is.
- **Welzijnsorganisaties en buurtcentra** zijn onze buurtantennes die eenzaamheid en hulpnood detecteren en aanpakken.

3.2 STRIJD TEGEN RACISME EN DISCRIMINATIE

- We pakken discriminatie en racisme aan. Leuven zal als lid van ECCAR (Europese steden tegen racisme een discriminatie) en als lid van het Vlaamse netwerk van steden in het kader van ECCAR nog sterker inzetten op **Leuven Zonder Racisme en Discriminatie**. Dit zeker op de domeinen van huisvesting, cultuur, en tewerkstelling waar we als stadsbestuur het voorbeeld geven in het eigen tewerkstellings- en personeelsbeleid.
- We staan achter **praktijktesten** om discriminatie te bestrijden.
- We ondersteunen begeleiding van slachtoffers, en repressie tegen en heropvoeding van daders van homofobie geweld.

3.3 DIVERSITEITSPLAN

*De stad heeft niet alleen een voorbeeldfunctie bij het streven naar diversiteit op de werkvloer. Het uitstralen van diversiteit in de dienstverlening, de beeldvorming en de communicatie – onder meer in vacatures – draagt bij tot de bevestiging dat de stad diversiteit omarmt. We stellen daarom een **diversiteitsplan** op.*

- We streven naar een **evenredige arbeidsdeelname** van alle minderheidsgroepen. We hanteren een streefcijfer van 3 procent tewerkstelling van personen met een arbeidshandicap.
- Het personeelsbestand is een **weerspiegeling** van de samenleving.
- Voor mensen met een **arbeidshandicap** doen we de nodige aanpassingen zodat ze bij de stad aan de slag kunnen. We vermelden dat ook bij de vacatures. Als nationaliteit geen vereiste is dan vermelden we dat expliciet.
- Diversiteit is een verrijking maar we mogen **niet blind zijn voor de moeilijkheden** die dat op de werkvloer met zich mee kan brengen. In het kader van het personeelsbeleid stellen we daarvoor een plan op.
- We **werken barrières weg** bij rekrutering en selectie. Om zoveel mogelijk kandidaten met een migratieachtergrond of arbeidshandicap te bereiken zetten we in op stages, studentenjobs, duaal leren, opleidingen en tewerkstellingsmaatregelen. Bij de samenstelling van een selectiejury zoeken we naar diversiteit.
- Om de doelgroepen aan te zetten om te solliciteren, **profiëren we de stad op alle mogelijke manieren als diverse werkgever**, ook met campagnes. We zoeken naar mogelijkheden om potentiële kandidaten uit de doelgroepen aan te spreken, bijvoorbeeld door doelgerichte jobbeurzen.
- We schrijven een **visie** uit op **taalbeleid en non-discriminatie**. Een weerspiegeling van onze diversiteit bij de inwoners in de dienstverlening is daarbij onze leidraad. Dit mondt uit in een actieplan dat opgevolgd wordt door het college.
- We werken aan **meer diversiteit bij de politie**.
- We zorgen ervoor dat **oudere werknemers** hun taken op een gezonde manier kunnen blijven uitvoeren en ontwikkelen in dit opzicht ook een (vernieuwend) personeelsbeleid voor **vrouwen in de (peri)menopauze**

4. DUURZAAMHEID

Er is geen plan B voor onze planeet. Als bestuur hebben we de plicht om de klimaatuitdagingen aan te gaan. Het is onze ambitie om versneld klimaatneutraal te worden. Europa heeft als doelstelling om het eerste continent te worden dat CO2-neutraal wordt. En Leuven werd door de Europese Commissie gekozen als een van de 100 Europese voorbeeldsteden om te werken aan een klimaatneutrale stad, om te bewijzen dat het kan.

Duurzaamheid moet een integrale aanpak zijn. Daarom vind je verschillende maatregelen en ideeën ook terug in de andere hoofdstukken, o. a. Mobiliteit, Openbaar domein,...

- Ongetwijfeld zijn niet alle oplossingen vandaag al bekend. Maar in Leuven bestaat het biotoop, de kennis, de wil, de samenwerking met partners om de ambitie ook waar te maken. Wij zijn een stad van innovatie, van experimenteren, van uitdagingen aanpakken.
- Met het Leuvens Klimaatcontract is het kompas voor de komende jaren uitgezet voor een klimaatbestendige, gezonde stad met een hoge leefkwaliteit.
- Er werden **86 concrete projecten** geselecteerd. Partners hebben hun engagement gegeven om mee te werken en het plan werd ook financieel berekend. We rekenen op Europa om haar ambitie ook financieel te ondersteunen. En we kijken naar de partners en de Leuvenaars. Want voor ons gaat het alleen lukken als we het samen doen!

- Daar gelooft cd&v in. **Rentmeesterschap (vandaag spreekt men van duurzaamheid) heeft al altijd deel uitgemaakt van ons cd&v-DNA.**
- **Cd&v voegt aan die 86 pilootprojecten van het klimaatcontract 3 punten toe over voedsel- en voedselverspilling (zie verder).**
- **Voor cd&v moet de aanpak ook sociaal rechtvaardig zijn: de lasten en de voordelen moeten eerlijk verdeeld worden en kwetsbare groepen beschermen.**

4. 1. GEBOUWEN

- Woningen leveren een belangrijke bijdrage (60%) in de CO2-uitstoot. Daarom is het energiezuiniger maken ervan een must.
- We realiseren **warmtenetten** waar overvloedige warmte (bv. Ecowerf, IMEC) gebruikt wordt om woningen te verwarmen.
Vandaag zijn er al voorbeelden van **geothermie**: bodemwarmte die wordt ingezet om nieuwe woonwijken autonoom te verwarmen en te ontkoppelen van het aardgasnet.
- **Cd&v** heeft via haar **ruimtelijk beleid** mogelijk gemaakt dat dergelijke toepassingen mogelijk werden in Leuven: Hertogensite, Janseniussite, Burenberg zijn enkele voorbeelden.
- **Cd&v** ziet Fluvius als de partner voor de stad om de warmtenetten op het openbaar domein uit te bouwen. Fluvius heeft de know-how én de financiële middelen.
- **Iconisch voorbeeldproject** wordt de herbestemming van het stadhuis. Een BEO-veld onder de Grote Markt zou het stadhuis koolstofvrij kunnen verwarmen/koelen. We onderzoeken of andere woningen op de Grote Markt op dit net kunnen aansluiten. Hier brengen we het verleden en onze toekomst samen in één project!
- Een ander project is **Hal9**, een nieuwe kinder- en jongerenplek in wording. De hal zelf moet energieneutraal worden met geothermie en zonnepanelen. Ook gaan we na of de buurt mee kan voorzien worden van energie.
- KULeuven heeft plannen om ook de Universiteitshal klimaatneutraal te maken.
- Eigen stadsontwikkelingsprojecten moeten **fossielvrij** gerealiseerd worden: Wakkerzeelsebaan, Sint-Jansbergsesteenweg. Ook voor de nieuwe woonwijk op **Parkveld** gaan we voor een duurzaam project samen met de ontwikkelaar. De **podiumkunstenzaal** moet klimaatneutraal functioneren.
- Eigenaars van **privéwoningen** willen we overtuigen om mee te investeren door hen te ontzorgen met een collectieve aanpak: samen in de hele straat of buurt aan de slag gaan.

4.2 ZONNEPANELEN

- Voor **cd&v** moeten er **meer en sneller** zonnepanelen komen op de Leuvense daken, ook op de eigen stadsgebouwen.
- Voor zonnepanelen op de **daken van de sociale woningen** moet Dijledal de motor zijn.
- Samenwerking met de **burgercoöperatie ECoOB** maakt het mogelijk dat een deel van de opbrengst terug maatschappelijk wordt geïnvesteerd.
- **Cd&v** wil ook **groepsaankopen** organiseren waar de Leuvenaars kunnen op intekenen.

4.3 CIRCULAIRE STAD

- In onze stad worden aanzienlijke hoeveelheden bouw- en sloopafval voortgebracht. Veel daarvan is perfect herbruikbaar. **Atelier Circuler** (Materialenbank) toont aan dat hier een rendabel model in zit.
- **Cd&v wil de huidige materialenbank opschalen en omvormen tot een regionaal centrum, een circulaire hub, van hergebruik van ingezameld materiaal voor de hele regio. Ecowerf is hier de ideale partner voor met de nodige know-how en financiële slagkracht.**

4.4 VOEDSELOVERSCHOTTEN

- **Cd&v vindt een sterk uitgebouwde structuur en overkoepelende opslagplaats om voedseloverschotten op te slaan en te verdelen onder verschillende initiatieven, zoals sociale restaurants en sociale kruidenier een must voor de komende legislatuur. Er gaat in Leuven nog teveel voedsel verloren. Hier komen solidariteit, sociale rechtvaardigheid en duurzaamheid samen.**

4.5 ANDERS OMGAAN MET WATER

- We moeten anders omgaan met water dan in het verleden. Minimaal verharden is noodzakelijk om het grondwater in de bodem te laten dringen en om overbelasting van riool en te vermijden.
- **Bij heraanleg van straten hebben we aandacht voor het ter plekke infiltreren van water in de ondergrond: wadi's, waterdoorlatende parkeervakken, waterdoorlatende voetpaden en opritten naar de het perceel.**
- Voor **cd&v** geeft dit nieuw type straat de mogelijkheid om verkeersveiligheid, klimaatrobustheid en leefkwaliteit te verzoenen.
- Bij **nieuwe vergunningen** leggen we hedendaagse voorwaarden voor verharding op. Het is logisch dat de opgelegde voorwaarden ook gerespecteerd en gecontroleerd worden.
- We informeren architecten hoe nieuwe particuliere woningen en tuinen **klimaatrobust** kunnen aangelegd worden.
- **Op historische verhardingen van opritten en tuinen moet voor cd&v-Leuven niet teruggekomen worden. Wij willen bewoners wel motiveren met premies om vrijwillig nutteloze verharding weg te nemen.**
- Particulieren die willen ontharden ondersteunen we met advies door **Tuinrangers**.
- Bij de uitvoering ontzorgen we bewoners die willen ontharden door met onze **tegeltaxi** het materiaal gratis op te halen.
- Bewoners krijgen hulp om hun gevel te vergroenen met gevelplanten.

4.6 HET KLIMAATHUIS

- Het klimaathuis moet **hét loket** worden waar elke Leuvenaar terecht kan voor informatie, advies en ondersteuning bij renovatie en energiebesparing. We werken hiervoor samen met middenveldpartners zoals vzw Dialoog, vzw Meer is Minder en ECoOB. Zo bieden we samenhangende en laagdrempelige ondersteuning aan.
- **Financiële steun** kan daarbij zeker helpen en zullen de noodzakelijke inspanningen ook sociaal rechtvaardiger maken.
- Daarnaast moeten we inzetten op informatiedeling, een goed werkend energieloket, wijkrenovatie van sociale huurwoningen en groepsaankopen.

5. ECONOMIE

Leuven is een Vlaamse broedkamer van start-ups. Onderzoek, innovatie en ondernemerschap komen vlekkeloos samen. Dat is kenmerkend voor onze stad. Om onze toekomstige welvaart in Leuven en onze regio veilig te stellen, moeten we ontwikkelingskansen geven aan onderzoek, innovatie en ondernemerschap.

Bedrijven met veel innovatiepotentieel moeten we verankeren in het Leuvense ecosysteem.

Daarom zetten we in op de IMEC-campus, het Arenberg-wetenschapspark, researchpark Haasrode, het toekomstige wetenschapspark Leuven-Noord aan de Eénmeilaan en de innovatiehub CommScope.

Ook de Vaartzone moet nieuwe bedrijvigheid mogelijk maken.

5.1 ARENBERG WETENSCHAPSPARK – IMEC-SITE

- Om **spin-offs en startups** in Leuven te stimuleren, bouwden de intercommunale Interleuven, de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij, de stad en de universiteit langs de Gaston Geenslaan een **innovatief wetenschapspark**.
- We hebben hier de weg geopend voor ontwikkeling van innovatie gekoppeld aan economische meerwaarde. En dit op een toekomstgerichte manier. We focusten op vier thema's: hemelwater, energie, mobiliteit en ecologie. Het plan geeft de nodige uitbreidingsruimte voor **IMEC**. Dat heeft met zijn toonaangevend onderzoek naar chiptechnologie een wereldwijde reputatie opgebouwd als innovatief onderzoekscentrum en koploper in micro-elektronica, nanotechnologie en kunstmatige intelligentie. De verankering en uitbreiding van de werking van IMEC is van groot strategisch belang voor zowel Leuven, Vlaanderen als Europa. De recent geplande investeringen in het kader van de Europese Chips Act bevestigen en versterken de positie van IMEC in de regio en in de wereld.
- De volgende stap is de uitvoering van de masterplannen en de omzetting in concrete projecten.
- Samen met **KU Leuven** leggen we de nadruk op duurzame nieuwbouw met fossielvrije energievoorziening, een centraal park als poort tot de Voervallei en Egenhovenbos, vergroening en ontharding van de buitenruimte, een fietsverbinding naar de Kapeldreef en een Mobipunt aan IMEC.
- Cd&v ziet de mogelijkheid om het parkeergebouw voor het wetenschapspark Arenberg – IMEC mee als voorstedelijke randparking in te zetten.

5.2 LEUVEN - NOORD

- Stad Leuven en KU Leuven hebben de site Leuven Noord verworven, zo'n 24 hectare tussen de spoorlijn, de Kesseldallaan en de Eénmeilaan.
- Stad Leuven en KU Leuven zullen samen Leuven-Noord uitbouwen tot een **nieuw wetenschapspark**. Zo geven we noodzakelijke ruimte aan de kenniseconomie.

5.3 COMMSCOPE

KU Leuven, stad Leuven en PMV kochten de CommScope-site in **Kessel-Lo**. Samen gaan we het uitbouwen tot een **industriële innovatiehub voor de hightechsector**. Zo kunnen we bedrijven met innovatiepotentieel verankeren in het Leuvense ecosysteem van onderzoek en ondernemerschap. Deze site is ideaal om grootschalige productie- en R&D-ruimte te combineren.

5.4 RESEARCHPARK EN AMBACHTELIJKE ZONE HAASRODE

- De stad Leuven, Interleuven, de POM Vlaams-Brabant en de gemeente Bierbeek wensen het **bedrijventerrein Haasrode te herontwikkelen** naar een duurzaam toekomstgericht bedrijventerrein waar er gezocht wordt naar een gepaste verweving van ondersteunende functies. Zo kunnen we de schaarse ruimte in Leuven maximaal gebruiken voor tewerkstelling en ontwikkeling van bedrijven.
- **Cd&v** wil samen met de gevestigde bedrijven streven naar een transitie en optimalisatie en verduurzaming van de gebruikte oppervlakte.
- **Cd&v**-Leuven pleit voor doorgedreven maatregelen om de **mobiliteit naar het researchpark** en de ambachtenzone Haasrode te verbeteren (zie ook Mobiliteit)

5.5 MIDDENSTAND

- De Leuvense middenstand, handel en horeca, spelen een belangrijke rol in de welvaart, aantrekkingskracht en beleving van onze stad.
- **Cd&v** wil de leefbaarheid en de aantrekkingskracht van de lokale handel vergroten door het openbaar domein aantrekkelijker te maken: meer groen, meer zitbanken.
- **Wij willen de randparkings extra promoten en het gebruik vergemakkelijken door shuttles in de zetten. Vandaag al aan de P Vaartkom, in de toekomst aan P Arenberg en CommSkope.**
- **Cd&v** wil de bestaande **premies voor ondernemers** behouden: starters-, innovatie-, vestiging- en renovatiepremie.
- **Cd&v** blijft de **pop-startformule** promoten om ook startende kleinhandelsinitiatieven aan betaalbare voorwaarden hun concept te laten uittesten, zowel in het centrum als de deelgemeenten.
- We betrekken de lokale handelaars actief bij de **tewerkstelling van kansengroepen**: sensibiliseringscampagnes, een werkbeurs, ...
- **Cd&v** Wil een goed uitgebouwd overleg bij **hinder bij openbare werken**.
- **Cd&v** wil een **welkomstmoment voor nieuwe ondernemers**, zoals we doen voor de nieuwe inwoners.
- **Nieuwe startende ondernemers** worden meegenomen in de communicatie van de stad Leuven (bv. LVN, sociale media).

5.6 HANDEL EN HORECA

Cd&v Leuven heeft een hart voor de horeca en handel in de stad, en is fier op haar ondernemers. Zij laten Leuven bruisen en zijn echte ambassadeurs van onze stad. Bovendien zorgen zij voor heel wat lokale tewerkstelling en stimuleren zij de toeristische troeven van Leuven.

Ons handel- en horecaplan is gericht op goede bereikbaarheid, beleving en nette winkelstraten. Onze shopping stadskern moet aantrekkelijk blijven want shoppen is een totaalbeleving en onze prachtige stad kan die bieden.

Om onze ondernemers te ondersteunen, zorgen we voor kleine en minder kleine maatregelen:

- We investeren in kleine, uitdagende **speelelementen** in het (winkel)centrum, zodat het aantrekkelijke wordt voor winkelende gezinnen met jonge kinderen.
- Op **shoppingdagen** zorgen we samen met horeca en handel voor uitnodigende terrasjes en aantrekkelijke animatie zoals grime, kinderdisco, springkastelen,...
- **We stimuleren kindvriendelijke horeca- en handelszaken (een verzorgingstafel/kussen, een kinderstoel, de mogelijkheid om flesjes of babyvoeding op te warmen, ruimte voor kinderwagens (naast de tafel), verschillende kindermenu's met een gezond aanbod. De kindvriendelijke zaken worden kenbaar gemaakt op de website en krijgen een sticker met 'Kinderen welkom'.**
- We ondersteunen horeca- en handelszaken om **rolstoeltoegankelijk** te zijn. Bij nieuwbouw/verbouwingen wordt de toegankelijkheid een voorwaarde voor een vergunning.
- Horecazaken met **mindervalidentoiletten krijgen een apart label** en vermelding op de website en in een app.
- **Het huidige kernwinkelgebied in het centrum wordt enerzijds verkleind in de Bondgenotenlaan tot aan Justus Lipsius. De handelsfunctie buiten het kernwinkelgebied kan gemakkelijk omgevormd worden tot woon- of kantoorfunctie. Anderzijds komt er een uitbreiding richting Hertogensite eens de Podiumkunstenzaal voltooid is.**

5.6.1 KWALITATIEVE INVULLING HANDEL/BESTRIJDING LEEGSTAND

Het plan van aanpak tegen leegstand rollen we verder uit.

- We verlenen de starters-, vestigings- en renovatiepremie.
- Die kunnen we eventueel ook toepassen in de kernen van de deelgemeenten.
- We behouden de leegstandstaks.
- We blijven de leegstand(dossiers) opvolgen. We beogen een verdere daling van de leegstand richting 8 %. Een verhoging van de leegstandtaks kan, er moet een match zijn tussen inkomsten en uitgaven.
- We blijven de pop-up startformule aanbieden aan nieuwe starters.

5.6.2 OPMAKEN BGO (BELEIDSGEWENSTE ONTWIKKELING)

- We voeren een beleid om een gezond evenwicht tussen handel en horeca te behouden.
- We promoten **&station Bondgenotenlaan** als eerstelijnsloket voor (startende) ondernemers.
- **We blijven Coachingsessies** aanbieden aan onze ondernemers.
- We blijven steun en vertrouwen geven aan **Liefst Leuven** als promotie van handel en horeca en aan het organiseren van handelsevenementen.
- Ook de **bijhorende regeling promotaks** met een opleg van de stad Leuven/Centrummanagement behouden we.
- **Een expert in VLAIO (of andere)-subsidieaanvragen moet** het team Economie en Handel versterken.
- **Het aantal verkeersvrije dagen op de Bondgenotenlaan op zaterdag (nu twaalf) drijven we op van de zaterdagen van de lenteshopping in maart tot en met de herfstshopping in oktober.**
- Een **seizoensmarkt** (4x per jaar) in Wilsele-Dorp kan een startpunt zijn voor lokale handelaars.
- Wij willen de **startende zelfstandigen** in Wilsele-Dorp en het handelaarsverbond van Wilsele (Putkapel) samenbrengen om ervaringen uit te wisselen. Meteen een opportuniteit om de 2 Wilseles te verbinden.

6. ERFGOED

Erfgoed creëert een unieke omgeving voor handel, horeca, toerisme, wonen, studeren en werken. Het verbindt ons met onze voorouders. Erfgoed verklaart wie we vandaag zijn en hoe onze stad er vandaag uitziet.

Maar we mogen geen stolp plaatsen over erfgoed. De stad evolueert. Ook vandaag bouwen we erfgoed voor morgen.

6.1 HERBESTEMMING STADHUIS

Dit is het topproject voor deze en komende legislatuur.

- Het herbestemde stadhuis wordt **'het huis van de stad'**. Van stadhuis naar stad-thuis. Het wordt permanent én integraal toegankelijk, voor de Leuvenaars en voor de toerist. Het wordt de plek waar we de geschiedenis van onze stad vertellen; hét vertrekpunt om de stad te ontdekken en te beleven. Het toeristisch onthaal zal er goed zichtbaar aanwezig zijn.
- Historische momenten uit de Leuvense geschiedenis en het DNA van Leuven tot en met bv. **IMEC** vormen de leidraad. Op die manier wordt het stadhuis ook een etalage en uithangbord van wat Leuven uniek maakt.
- De **toekomstige invulling** bestaat uit een volwaardige en vernieuwende bezoekersbeleving die de prachtige historische ruimtes, de rijke erfgoedcollecties en de verhalen van de stad vertelt. Daarnaast komt er in het stadhuis een werk-, toon- en denkplek rond actuele stadsthema's en maatschappelijke uitdagingen.
- Zo bouwen Leuvenaars, verenigingen en experts samen aan de stad van morgen en wordt het stadhuis – meer dan ooit – hét symbool van een oud en tegelijk vernieuwend Leuven.

- Heel belangrijk is dat deze plek toegankelijk wordt voor iedereen.
- Als stad met de **ambitie klimaatneutraal** te worden, maken we van het stadhuis een voorbeeld. Het moet volledig ontkoppeld worden van fossiele brandstoffen.
- Het stadhuis blijft de plek waar we mensen, organisaties, jonggehuwden, vips... ontvangen, en waar mensen elkaar kunnen ontmoeten tijdens recepties, lezingen, herdenkingen,...
- **Voor cd&v mag er ook ruimte zijn voor zingeving en interreligieuze ontmoeting. Het kan een verdere stimulans zijn tot vreedzame samenleving, begrip en verrijking.**

6.2 HERBESTEMMING KERKEN

- Samen met kerkfabrieken, vrijwilligers in de kerkgemeenschap en buurtbewoners zoeken we naar **respectvolle herbestemmingen** voor leegstaande kerken. We werken participatief aan een herbestemming (tijdelijk of definitief) van de **Sint-Jacobskerk** tot overdekte publieke ruimte. Ze moet een nieuwe plek van verbinding en ontmoeting worden, een wijkhart voor de Leuvenaars. **cd&v** wil steun en vertrouwen geven aan geëngageerde burens om het project te trekken en verder vorm te geven.

6.3 DE JAARTALLEN

- We ondersteunen fier ons immaterieel UNESCO-erfgoed van de Jaartallen. **Ook ‘Vrouwen van het jaar’ krijgen onze ondersteuning.**

6.4 ABDIJ VAN PARK

- In 2025 wordt de **restauratie van de Abdij van Park** afgerond. Ze wordt op een hoogwaardige, duurzame en belevingsgerichte manier ontsloten als toeristische bezienswaardigheid. Het maakt voor toeristen de verplaatsing waard. We werken hiervoor samen met de partners op de site, zoals Parcum en Alamire.
- Het authentieke karakter als spirituele stilteplek met bijzondere cultuur-historische waarde en natuurwaarde moet behouden blijven.
- Abdij van Park behaalde het **label Flanders Heritage Venue**. Het is een inspirerende vergaderlocatie met unieke erfgoedbeleving. Die functie wordt nu verder uitgebouwd.
- De *tiendenschuur* in Abdij van Park stellen we ter beschikking voor gezellig samenkomen onder vrienden, familie, collega's, ...

6.5 ABDIJ VAN VLIERBEEK

- **De restauratiewerken aan de Abdij Vlierbeek worden verdergezet. Het masterplan is de basis voor de verdere restauratie en invulling van de gebouwen.**
- De **Engelse Hof** wordt in ere hersteld. Na de werken aan de pop-up *Pandtuin*, wordt een definitief plan voor de heraanleg van de pandtuin opgesteld.
- **Binnen de abdij blijft het aanwezige socio-culturele leven verankerd. Diverse lokale organisaties maken de Abdij van Vlierbeek sterk, bv. Chiro Vlierbeek, de kerkgemeenschap, de Vlierbeekschool.**
- Buiten de abdijsmuren wordt de *ecologische waarde van de laaggelegen valleigronde* het uitgangspunt, samen met de aanwezige landbouw.

6.6 ANDERE RESTAURATIEPROJECTEN

- De restauratie van de **Sint-Michielskerk** wordt verdergezet.
- We investeren in de restauratie van de **Sint-Geertruikerk**.
- **Oude waterpompen** in de binnenstad worden gerestaureerd en opnieuw in dienst gesteld.
- **Hal 9**, een verlaten onderhoudshal van de NMBS, wordt een nieuw jongeren- en kinderplek.

6.7 ARCHEOLOGIE

Archeologie brengt nieuwe kennis over ons verleden. Het verbindt ons met onze stadsgenoten uit het verleden.

We willen het publiek overtuigen van de waarde van ons erfgoed, en kennis bijbrengen over het verleden van onze stad, o.m. door archeologisch interessante vondsten tentoon te stellen of sites tijdelijk onder begeleiding toegankelijk te maken.

6.8 INVENTARISPANDEN

De bestaande premiereregeling voor inventarispannen wordt uitgebreid met premies voor gevelisolatie. Zo worden extra investeringen in inventaris-erfgoedpanden - die vanuit erfgoedoverwegingen worden betoelaagd - opgelegd.

6.9 FUNERAIR ERFGOED

We maken werk van de **restauratie van waardevolle graven**.

‘Hergebruik’ en ‘peterschap’ van graven wordt onderzocht. De concessionaris kan een erfgoedgraf waarvan de concessie is verlopen, overnemen in ruil voor restauratie.

6.10 VLAAMSE SUBSIDIES

De **Vlaamse premiereregeling voor erfgoed is onvoldoende aangepast** aan Leuven. De criteria van de oproepen zijn niet toepasbaar op onze stad. De thema-oproepen (scholen, kastelen, ...) zijn dit ook niet. Het maximale subsidiebudget is 10 keer lager dan het benodigde budget,...

Als erkende erfgoedstad pleiten wij voor enveloppes die de stad autonoom kan inzetten voor de restauratie van haar erfgoed.

7. FINANCIEN

De **belastingtarieven** situeren zich **onder het gemiddelde** van de Vlaams centrumsteden. Dat willen wij zou houden. Dat zijn **billijke belastingen** die de stad Leuven doelmatig inzet om de uitdagingen aan te gaan en een efficiënte dienstverlening aan te bieden, een zorgzame en veilige stad te zijn en de infrastructuur op peil te houden. Die inkomsten moet **efficiënt benut** worden. Juiste keuzes moeten gemaakt worden.

We starten de opmaak van de meerjarenplanning voor de komende legislatuur met een doorlichting van alle kostenposten, de zogenaamde zero-base-budgettering.

Grote investeringen worden gefinancierd met leningen, die worden opgenomen **binnen de draagkracht** van de stad.

8. GENDER-INCLUSIE

Iedereen moet zich thuis voelen in Leuven en zichzelf kunnen zijn, ongeacht of je lesbisch, homoseksueel, biseksueel, interseksueel of transpersoon bent of jezelf identificeert als non-binair, queer, ...

cd&v Leuven wil:

- Dat de stad haar **infrastructuur** met gender-inclusieve ruimtes inricht, ook kleedkamers en toiletten voorziet die niet gebonden zijn aan geslacht .
- af van de **stereotype benadering** en wil daarom ook in alle openbare toiletten een aparte babytafel voorzien, niet alleen in de damestoiletten.
- **verschillende referentiepunten** opnemen op de website van de stad Leuven, zodat info gebundeld en vlot beschikbaar is.
- **intense samenwerking** met organisaties die werken rond gelijke kansen, seksuele oriëntatie en genderidentiteit. Zij moeten voor cd&v steun krijgen om hun opdracht te kunnen realiseren. Zij adviseren in alle vrijheid de stad over dit beleid en rapporteren bij problemen.
- dat de **politiediensten alert** zijn voor en werken op vlak van preventie van homofobie, begeleiding van slachtoffers, en repressie tegen daders van homofoob geweld.

We **ondersteunen** de werking, projecten en campagnes van organisaties die werken rond seksuele oriëntatie en genderidentiteit.

We **stimuleren** de samenwerking tussen organisaties die werken rond seksuele oriëntatie en genderidentiteit en verenigingen uit andere sectoren (bvb. scholen, jeugdbewegingen, sportclubs, culturele verenigingen, welzijnsorganisaties, bedrijven, geloofsgemeenschappen, enz.)

We **blijven met acties** de genderinclusie onder de aandacht houden door:

- De **internationale dag (17 mei)** tegen homo- en transfobie in de kijker te zetten met initiatieven voor het grote publieke en specifieke doelgroepen (bvb. lezingen, filmvoorstellingen,...)
- **Hijsen van de regenboogvlag** aan officiële gebouwen en openbare plaatsen, ...

9. JEUGD

9.1 JEUGDLOKALEN

- **Cd&v investeerde de voorbije legislaturen sterk in jeugdlokalen met deze legislatuur meer dan 3 miljoen euro. Dat willen we blijven doen. We blijven investeren in de renovatie of vernieuwing van jeugdinfrastructuur (jeugdlokalen en jeugthuizen) met onze subsidies omdat we dit cruciaal vinden.**
- De zoektocht naar een eigen architect en het ontwerpproces zijn vaak een drempel voor het jeugdwerk. We onderzoeken of we een **raamcontract voor architecten jeugdinfrastructuur** kunnen opstellen waar het jeugdwerk een beroep kan op doen.
- **We zetten een specifieke subsidie en ondersteuningsprogramma op rond veiligheid van de jeugdlokalen (brandveiligheid, asbestverwijdering, isolatie, elektriciteit) en het behalen van de vereiste EPC-score tegen 2030.**
- **Scouts Egenhoven** zijn op zoek naar een nieuwe stek en **scouts Vlierbeek** zoekt een 2^e locatie. We gaan intensief op zoek naar plekken waar jeugdlokalen mogelijk zijn. Bestemmingswijzigingen moeten mogelijk zijn om tot een oplossing te komen.
- Bij de verhuur van lokalen en vergaderruimtes van de stad zetten we in op heldere communicatie tussen jongeren en de verschillende stadsdiensten. We onderzoeken de mogelijkheid van **extra vergaderruimtes met een keuken.**

9.2 ONDERSTEUNING VRIJWILLIGERS

- Jeugdwerk is onbezoldigd vrijwilligerswerk en jongeren nemen veel, vaak onbekend, engagement op. We willen onze **appreciatie uitdrukken** door het zichtbaar te maken op de sociale mediakanalen van de stad, in het huis-aan-huisblad LVN.
- Samen met de jongeren lichten we alle jeugd-reglementen door en werken aan **administratieve vereenvoudiging.**
- We werken aan **inclusie en diversiteit** samen met het jeugdwerk, sportclubs en cultuurverenigingen.
- We zorgen dat het vormingsaanbod **nog meer op maat en op vraag** van jongeren georganiseerd wordt. Financiële drempels om vorming te volgen, werken we weg.
- Jongeren die een **jeugdhuis willen opstarten** of overnemen van hun voorgangers, geven we alle steun om een goede start te kunnen nemen: informatie, logistieke en financiële steun.

9.3 VEILIG UITGAAN

- **We pakken grensoverschrijdend gedrag aan. We werken samen met de jongeren aan 'safer spaces'. We ondersteunen de 'care teams'. We organiseren infosessies en vormingen voor cafébazen, barmedewerkers, organisatoren van evenementen.**
- **Bewustwording is erg belangrijk. We moeten samen voor elkaar zorgen, taxichauffeurs, vrienden, politie, Daarom zetten we in op brede informatie en bewustwording over grensoverschrijdend gedrag.**
- **We zorgen voor aangenaam openbaar sanitair.**
- Uitrollen van de **'Angel Shot'** in alle cafés. (Wanneer iemand dit shot bestelt dan weet het barpersoneel dat er iets mis is en de persoon in gevaar is. Het barpersoneel heeft een actieplan dat meteen uitgevoerd kan worden.)

- De deuren van toiletten in horecazaken moeten verplicht **op slot** kunnen.
- **In de uitgaansbuurt plaatsen we lockers waar je je jas of rugzak kunt achterlaten bij het uitgaan om diefstal te voorkomen.**

9.4 ADOLESCENTEN

- Naast onze kinderwerking ‘Kabaal’, onze jeugdwerking ‘mijnLeuven’ starten we een werking **‘youth of the future’** op voor 18-plussers.
- **Jong ondernemerschap** is iets wat erg leeft bij de Leuvense jongeren. We moeten jongeren die willen ‘proeven’ van het ondernemerschap steunen met informatiesessies, coaching, ondersteuning, start-up en toonmomenten.
- Het **project ‘jong geweld’** bouwde succesvol aan de **verbetering van de verstandhouding tussen jongeren, jeugdwerkers en politie**. Er werd een permanent aanspreekpunt geïnstalleerd, wordt regelmatig samengezeten en binnen het korps werden ‘jongerenflikken’ opgeleid. Dit project moet verder uitgediept worden en een permanente basis krijgen waardoor de verschillende actoren elkaar ondersteunen, kennis delen, informeren en samenwerken in het belang van jongeren. Op die manier kunnen we samen mogelijke problemen op het terrein sneller detecteren en escalaties voorkomen.
- In de **Villa van de Aa** brachten we de actoren van de eerste lijn welzijnzorg samen in **‘the Crib’**. Het is een laagdrempelige plek waar jongeren terecht kunnen voor eerste zorg en doorverwijzing wanneer ze zich niet goed in hun vel voelen. Dit pril initiatief moet alle kansen krijgen om te groeien ofwel binnen de Villa van de Aa ofwel inkantelen in het OverKop-huis.

9.5 STELPLAATS

- **Stelplaats wordt dé thuis voor de jongerenclub**. Die wordt gebouwd volgens de strengste akoestische normen als box-in-box. De skatehal wordt uitgebreid. Muziekrepetitieruimtes en het zeefdrukatelier blijven er hun plek behouden. De grote hal blijft een ‘vrijplaats’ die de jongeren zelf creatief kunnen invullen. De jongeren mogen de club zelf inhoud geven: artiesten programmeren, de clubavond organiseren,... Zo krijgen ze de ruimte om te organiseren binnen het nachtleven en te werken aan een veilig nachtleven. Zo wordt de club een communitybuilder voor Leuvense jongeren.
- Daarnaast krijgt de skatehal extra ruimte in Stelplaats. Op de **Philipssite** wordt het bestaande skatepark volledig vernieuwd.

9.6 NIEUWE PLEKKEN

- We blijven werken aan **nieuwe avontuurlijke speelterreinen** en kleinere speel- en sportplekken, ontmoetingsplekken verspreid over de ganse stad. De doelstelling is om op 400m afstand van elk kind een spelplek te realiseren.
- In de omgeving van de **buurtcentra**, geven we extra aandacht aan sportfaciliteiten (voetbal, basket, skaten).
- Met het **project Groenplaats** konden we verschillende scholen overtuigen hun speelplaats open te stellen voor de buurt. Daar zetten we verder op in. Het is een manier om de schaarse ruimte efficiënt te benutten.

- **Hal 9**, een verlaten onderhoudshal van de NMBS wordt een nieuw jongeren- en kinderplek. De buitenruimte wordt ingericht als kleuterspeeltuin en een natuurlijke en avontuurlijke speelruimte voor jongeren. De hal zelf zal gedeeltelijk fungeren als overdekte buitenruimte met verschillende laagdrempelige atelierruimtes (box-in-box). De administratie van de jeugdinstelling krijgt in het gebouw een nieuwe stek.
- **De voormalige schietstand van Defensie (in Heverlee) wordt een nieuwe jongerenplek.** We starten met de inrichting van de buitenruimte als speelbos. De schietstand zelf wordt een overdekte buitenruimte, een speelbosbunker, die nog niet onmiddellijk ingevuld wordt. Er is veel ruimte voor experiment in dit ruwe gebouw. Dat laat toe de gewenste invulling organisch door het gebruik te laten vorm krijgen.
- In het **station van Wijnmaal** komt een ontmoetingslokaal gedeeltelijk in gebruik met een jeugdhuis (JH Impuls)
- Speelmogelijkheden in het stadscentrum zijn schaars. De renovatie van het stadspark is een uitgelezen kans om hier een antwoord te bieden. cd&v kiest voor een avontuurlijke speeltuin, landschappelijk geïntegreerd en waterbeleving.
- **Bij de heraanleg van het Heuvelhofpark in Kessel-Lo moet er een evenwicht zijn tussen natuur en mens.** Het zijn vooral de bewoners die moeten kunnen genieten van méér groen in de stad. Daarom moet er een avontuurlijke speeltuin komen waar de kinderen kunnen spelen en spetteren in het water en willen we ook de vijver opwaarderen. En het park moet wat ons betreft zeker de thuishaven blijven van de Kesselse Feesten.
- **Er is en blijft nood aan een polyvalente zaal die door de jeugd als fuifzaal kan gebruikt worden. Dit is een van de prioriteiten voor jongeren in de komende jaren.**
- **Op buitensites waar jongeren evenementen organiseren zoals festivals en optredens voorzien we vaste aansluitingen voor elektriciteit en water zodat er minder drempels zijn voor een vlotte organisatie.**

9.7 PARTICIPATIE

Het is cruciaal dat de stem van de jongeren wordt opgepikt en vertaald in het beleid. Dat realiseren we door een mix aan laagdrempelige participatietools.

Onze jeugd is onze toekomst. En die mogen ze zelf mee bepalen, in de voor hen speciaal gecreëerde ruimtes.

- Ons ‘inloophuis’ **Villa van de AA** is dé plek in het centrum van de stad waar de jongeren vrij kunnen binnenlopen, mekaar ontmoeten, in gesprek gaan met onze jongerencrew. Daar borrelen veel ideeën op die teruggekoppeld worden naar het beleid.
- Via **laagdrempelige concerten- en projectenfondsen** krijgen de jongeren steun om hun ideeën te realiseren.
- Kinderen en jongeren maken **zelf hun magazines** Kabaal en MijnLeuven: ze brengen zelf de thema’s aan, een vrijwilligerscrew maakt de foto’s en neemt de interviews af. Zo houden we de vinger aan de pols en geven we jongeren kansen zelf initiatief te nemen.
- Onze **jongerenwerkers gaan naar scholen**. In Pakt3000 brengen we vertegenwoordigers uit de verschillende leerlingenraden samen om te debatteren met leerkrachten en beleid over schoolthema’s. Pakt3000 werkt netoverschrijdend.

- Met ons programma **‘de stem van’** brengen we jongeren samen met verantwoordelijken van de stadsadministratie (bv. ruimtelijke ordening, studiedienst openbaar domein). Zo bedden we de jeugdtoets in in de administratie.
- **Stelplaats blijft de broedplaats van jongerenideeën. In deze vrijhaven kunnen nieuwe ideeën ontstaan, opgepikt worden voor het beleid, door jongeren gerealiseerd worden.**
- In het **jeugdwelzijnsoverleg en jeugdwerkoverleg** bespreken we actiepunten voor het beleid. We maken deze laagdrempelige **participatietools bekender**. Dit kan door brede communicatie en door het intenser betrekken van jongeren met een diverse sociaaleconomische, etnische en culturele achtergrond.
- We gaan het **jeugdwelzijnsoverleg en jeugdwerkoverleg** nog meer inzetten op beleidsparticipatie zodat jongeren mee het beleid kunnen bepalen. De jeugd is de toekomst en die mogen ze zelf mee uittekenen.
- Het label **‘kind- en jongerenstad’** heeft ervoor gezorgd dat een kind- en jongerenreflex is ingebed in alle stadsdiensten. Deze lijkt logisch maar vraagt ‘onderhoud en zorg’ om deze reflex te duurzaam te houden.
- We stimuleren een **daadwerkelijke jongerenvertegenwoordiging** in de sectoren sport, cultuur en vrije tijd.
- In het **jeugdwelzijnsoverleg en jeugdwerkoverleg** bespreken we actiepunten voor het beleid.

9.8 WONEN

- We maken een **duidelijk kader voor de nieuwe vormen van woningdelen**: co-housing, intergenerationeel wonen, solidair wonen. Het moet een antwoord bieden op de behoefte die er typisch in onze stad is. Jonge mensen willen na hun afstuderen eerst nog met vrienden samenwonen om de huurkosten te delen en tegelijk uit te kijken en te sparen voor een eigen woning.
- Bij het woonbeleid is er een **alleenstaande reflex** nodig. We besteden speciaal aandacht hoe we alleenstaanden in Leuven betaalbaar kunnen laten wonen.
- Er zijn **veel alleenstaande jongeren** in Leuven. Bij het woonbeleid is er een **single reflex** nodig. We bekijken hoe we alleenstaanden in Leuven betaalbaar kunnen laten wonen.
- Om de **groei aan studenten** op te vangen, moet het aanbod mee groeien. Hiervoor werken we samen met KULeuven en de instellingen van hoger onderwijs. We streven naar een aanbod van zowel basiskamers, kamers met overeenkomst met KULeuven en vrije marktkamers.
- Om de **stad leefbaar** te houden evalueren we elk project op het evenwicht tussen studentenhuisvesting en regulier wonen. Een **goede mix** aan wonen, handel, kantoren en studentenvoorzieningen is immers noodzakelijk in de binnenstad.
- In studentenprojecten **onderhandelen we met de ontwikkelaars** dat een voldoende aandeel (20%) sociale koten met een overeenkomst met KULeuven worden aangeboden.
- Om wonen **betaalbaar** te maken moeten er **woningen bijkomen**. De beschikbare ruimte is schaars. Om wonen betaalbaar te houden zal er daarom in de **hoogte moeten gebouwd** en gaan we **actief op zoek** naar gronden in Leuven waar dit nog mogelijk is. Echte hoogbouw is niet overal wenselijk maar moet mogelijk zijn in **welgekozen zones**. De afweging gebeurt aan de hand van de **bijhorende ruimtelijke kwaliteit** van het

gebouw en van de inplanting in de omgeving. Aan de Vaartkom, de Kolonel Begaultlaan, Dijledreef, ... zien we mogelijkheden.

- Een snel antwoord op de **hoge huurprijzen** moet we inzetten op zowel het aanbod op de privémarkt als het eigen patrimonium. Om **jonge gezinnen** in Leuven te houden, kiezen we voor **huursubsidies**. Voor ons eigen stadspatrimonium blijven we inzetten op **budgethuurwoningen**.
- We zetten het **Vlaams Noodkoopfonds** in om goedkope leningen te geven voor renovatie van woningen.
- De **formule 'kotmadam'** waarbij een gezin tijdelijk de woning kan opdelen in studentenkamers om het eigen wonen betaalbaar te houden, wordt verlengd.
- We **blijven experimenteren** met wooncoöperaties, Community Land Trust (verkoop van woningen via erfpacht waar de stad eigenaar blijft van de grond), cohousing.
- We experimenteren met **pop-up wonen in leegstaande monumenten**. De huurder kan het pand bewoonbaar maken en het gratis bewonen in afwachting van een definitieve bestemming of restauratie in ruil voor permanentie. We voorkomen op die manier vandalisme en kleine investeringen.
- We maken **'tiny housing'** met snel verplaatsbare kwalitatieve modulaire woonelementen mogelijk op terreinen die lang onbebouwd blijven of in afwachting van een bouwproject.
- Om wonen in het handelscentrum te bevorderen maken we het mogelijk dat handel vlot kan **herbestemd** worden tot wonen.
- De maximale verkoopwaarde voor het verkrijgen van een sociale Vlaams Woonlening bij aankoop of renovatie in Leuven **moet omhoog**. We ijveren hiervoor bij de Vlaamse regering.

9.9 VARIA

- Het **vakantieaanbod** (sport, jeugd, cultuur) van stad en privé (door de stad ondersteund) wordt gecentraliseerd in een gezamenlijke inschrijvingstool die op één gezamenlijk moment wordt opengesteld.
- Met een uitgebreid aanbod van toegankelijke activiteiten, waar jongeren kunnen binnenlopen en weggaan wanneer ze willen, zorgen we dat zoveel mogelijk jongeren een fijne vrije tijd kunnen beleven. We zetten in op een jeugdwerk van 'mogen' en niet van 'moeten'.
- Voor het **jeugdwelzijn** werken we samen met middenveldorganisaties. Cd&v is overtuigd van de meerwaarde van deze samenwerking op het terrein. We stellen een duidelijk afsprakenkader op zonder de eigen methodieken van de organisaties in vraag te stellen.
- **Jonge nieuwkomers** (expats, vluchtelingen) worden toegeleid naar speelpleinen, jeugdverenigingen, jeugdclubs, sportclubs, OKAN-onderwijs.
- We organiseren met de jeugdverenigingen en jeugdhuizen een jaarlijkse **'grote kuis'** waarbij de reinigingsdienst gratis het groot huisvuil ophaalt.
- Om de bekendheid en bereikbaarheid van jeugdverenigingen te verbeteren onderzoeken we de mogelijkheid van het plaatsen van wegwijzers naar hun lokalen. Zo wordt het jeugdwerk beter zichtbaar in de stad.
- **Naast de MOJO-jongenswerking starten we een MOJO-meisjeswerking. Zo brengen we meisjes met allochtone achtergrond in contact met jeugdverenigingen, sportclubs, het aanbod aan cultuur voor jongeren en vrije tijd voor jongeren in het algemeen.**

10. JONGE GEZINNEN EN KINDEREN

Iedereen wil het beste voor zijn of haar kind. Alle kinderen verdienen alle kansen. In Leuven telt je toekomst, niet je afkomst. Elk kind moet zich in onze stad kunnen uitleven en ontplooiën, kunnen ontdekken waar hij of zij goed in is. Ouders mogen daarop vertrouwen. Daarom is de kwaliteit van onze opvang, ons onderwijs, van kleuterschool tot universiteit, en onze publieke ruimte zo belangrijk.

10.1 KINDEROPVANG

- Kinderopvang is belangrijk in de **opvoeding en ontwikkeling** van kinderen. Kinderen worden bij een onthaalouder of in een kinderdagverblijf niet alleen maar opgevangen of verzorgd. Elk kind wordt er ook gestimuleerd, en krijgt er de kans om te groeien en te bloeien.
- De **pedagogische functie** van de kinderopvang krijgt meer aandacht, want de hersenen ontwikkelen zich vooral in de drie eerste levensjaren, ‘de eerste 1000 dagen’.
- In een stad als Leuven met een **hoge tewerkstellingsgraad** is kinderopvang een belangrijk instrument, want ouders rekenen op goede kinderopvang om te kunnen werken, solliciteren, opleidingen te volgen ...
- **We moeten op elk niveau inspanningen leveren om de capaciteit van de kinderopvang verder te vergroten.**
- **Dat kan door kinderopvang die de stad zelf organiseert. Maar voor cd&v ook door kinderopvang in de privésector (vzw's die ook de regelgeving moeten volgen van Kind&Gezin).**
- **De stad Leuven moet hiervoor zijn regierol opnemen en een gelijk speelveld creëren. Het heeft geen zin in deze sector te concurreren. Elke plaats in de kinderopvang is een gewonnen plaats.**
- Uiteraard staan wij voor kwaliteit. Daarvoor moet Kind&Gezin zorgen voor de nodige begeleiding en controle.
- Sommige kinderen voelen zich beter in een kleine en huiselijke omgeving. Maar de ‘onthaalmoeder’ wordt vaak geconfronteerd met administratieve lasten die sterk doorwegen. De stad Leuven moet in haar regierol die **onthaalmoeders ondersteunen** en de administratieve last wegnemen/verminderen.
- **Cd&v** blijft inzetten op opvangplaatsen met een opvangtarief in functie van het inkomen. **Betaalbaarheid** van de kinderopvang is cruciaal.
- Daarnaast is er in Leuven ook plaats voor kinderopvang aan **vaste dagtarieven**. Elke plaats in de kinderopvang is een gewonnen plaats.
- **Cd&v** pleit ervoor dat Vlaanderen bijkomend budget vrijgeeft voor extra gesubsidieerde plaatsen. Voor de toewijzing van de plaatsen tussen de verschillende opvanginitiatieven in Leuven geven we de verantwoordelijkheid aan de sector zelf die dat in samenspraak beoordeeld.
- We steunen **zelfstandige kinderopvanginitiatieven** met een toelage voor de aankoop van kinderspeelgoed, verzorgingsmateriaal.

10.2 NASCHOOLSE KINDEROPVANG

- Naschoolse kinderopvang in elke school waarbij leuke, kwaliteitsvolle en leerrijke activiteiten worden aangeboden en ondersteuning bij vrij spel is belangrijk voor de ontwikkeling van de kinderen.
- **Kinderkuren** is een aanbod van de stad, georganiseerd in samenwerking met Leuvense organisaties en vrijwilligers.
- **Voor cd&v is het niet noodzakelijk dat de stad zelf al de naschoolse kinderopvang naar zich toetrekt. Die kan ook georganiseerd worden door externe middenveldpartners zoals Ferm Kinderopvang, ...**

10.3 SPEELTERREINEN

Cd&v investeerde de voorbije legislaturen sterk in nieuwe en vernieuwde speelterreinen of speelplekken, deze legislatuur zelfs samen zo'n 6 miljoen euro in meer dan 30 speelterreinen. En dat willen we blijven doen: ons streefdoel is om op een afstand van **400 m een speelplek voor elk kind** te kunnen aanbieden.

- Speeltuinen zijn ook **ontmoetingsplekken** voor ouders en grootouders. Speeltuinen worden daarom steeds ingericht met zithoekjes, liefst in het groen, met schaduw en waterkraantjes.
- Speeltuinen moeten **meer zijn dan een verzameling van speeltuigen**. Ze moeten avontuurlijk, uitdagend, grensverleggend zijn. En vooral ook prikkelend werken voor de verbeelding van een kind zodat ze zelf met andere kinderen hun spel kunnen fantaseren.
- We investeren in kleine, uitdagende **speelelementen** in het (winkel) centrum zodat het aantrekkelijke wordt voor winkelende gezinnen met jonge kinderen. Hinkelen, klimmen of springen over een muurtje. Het is zo plezant en uitdagend. En het maakt een stadsbezoek met de ouders minder saai.
- Speeltuinen worden **inclusief** ingericht, dit betekent met aandacht voor minder valide kinderen, kinderen met gezichtsstoornis,
- We willen inzetten op een **bredere communicatie** over de speelterreinen. Een duidelijk overzicht van de speelplekken, voor welke leeftijd ze bedoeld zijn, Ouders willen al eens afwisselen.
- **Hal 9**, een voormalige onderhoudshal van de NMBS wordt een nieuw jongeren- en kinderplek. De buitenruimte wordt ingericht als kleuterspeeltuin en een natuurlijke en avontuurlijke speelruimte voor jongeren. De hal zelf zal gedeeltelijk fungeren als overdekte buitenruimte met verschillende atelierruimtes (box-in-box).
- **Speelmogelijkheden in het stadscentrum zijn schaars. De renovatie van het stadspark is een uitgelezen kans om hier een antwoord te bieden. cd&v kiest voor een avontuurlijke speeltuin, landschappelijk geïntegreerd en waterbeleving.**
- In het **Heuvelhofpark** komt een speellandschap, geïntegreerd in het park. Aan de vijver wordt een strandje ingericht zodat kinderen in het water kunnen ploeteren.

10.4 KINDVRIENDELIJKE STAD

- Leuven kreeg opnieuw het **label ‘kind- en jongerenvriendelijke stad’** voor haar innoverende en participatieve aanpak in het kinder- en jongerenbeleid. Die weg zetten we verder.
- We stimuleren **kindvriendelijke horeca** (een verzorgingstafel/kussen, een kinderstoel, de mogelijkheid om flesjes of babyvoeding op te warmen, ruimte voor kinderwagens (naast de tafel), verschillende kindermenu’s met een gezond aanbod. De kindvriendelijke zaken worden kenbaar gemaakt op de website en krijgen een sticker met ‘Kinderen welkom’.
- Het **vakantieaanbod** (sport, jeugd, cultuur) van stad en privé (door de stad ondersteund) wordt gecentraliseerd in een gezamenlijke inschrijvingstool die op één gezamenlijk moment wordt opengesteld.

11. MOBILITEIT

Mobiliteit is een thema dat in de maatschappij erg leeft en de gemoederen van iedereen beroert. De impact ervan op ons dagelijks leven en onze gewoonten is vaak groot.

Mobiliteit is onlosmakelijk verbonden met de grote maatschappelijke thema’s : duurzaamheid, klimaatneutraliteit, CO2-reductie, verhogen van de leefbaarheid van woonbuurten, meer groen in de straten en het mogelijk maken om water ter plaatse in de ondergrond te laten doordringen.

Maar mobiliteit is als beleidsdomein ook verbonden met heel wat andere beleidsthema’s: ruimtelijke ordening, inrichting openbaar domein, klimaat, economie, sociaal beleid en betaalbaar wonen.

- **Cd&v-Leuven wil ambitieus zijn in een mobiliteitsbeleid. We moeten ambitieuze stappen zetten naar een hedendaags mobiliteitsbeleid dat bereikbaarheid voor iedereen blijft garanderen en tegelijk vermijdt dat we ons allemaal vastrijden. De **modal-shift** is een schitterend model.**
- **Cd&v-Leuven wil de principes bij het in de praktijk zetten telkens aftoetsen aan de Leuvense realiteit. Wij willen de ‘collateral damage’ er niet zomaar bijnemen omwille van de principes. Wij willen de impact op de Leuvenaars realistisch houden en verzachten waar nodig. Wij zijn de partij van het centrum, van het evenwicht. Een gedragsverandering vraagt tijd en het is belangrijk dat we zoveel mogelijk mensen meekrijgen. Alleen zo kom je tot een gedragen verandering. En een gedragen verandering is duurzaam.**
- **Het is voor ons geen verhaal tégen de auto maar een verhaal van anders omgaan met mobiliteit.**
- Het belangrijkste uitgangspunt voor het mobiliteitsbeleid is het gekende **STOP-principe** (eerst stappen, dan trappen, dan openbaar vervoer en dan pas privé-wagen). Dat willen we uibreiden met **Mobility as a Service** (MaaS, is een flexibele en duurzame manier om je te verplaatsen en zorgt ervoor dat onze steden ook in de toekomst bereikbaar en leefbaar blijven) tot het **STOMP-principe** (Stappen, trappen, openbaar vervoer, Mobility as a service, Privé-auto). Keizer Voetganger moet op zijn voetstuk worden geplaatst, Koning Fiets is een goed en gezond alternatief voor de auto, net als het openbaar vervoer.

Om overstappen van het ene op het andere vervoersmiddel te vergemakkelijken kan de technologie ons helpen via MaaS-applicaties. Leuven kan hierin als meest innovatieve Europese stad verdere stappen zetten.

Andere belangrijke uitgangspunten voor cd&v zijn: ...

- Verhogen van de verkeersveiligheid en dus minder ongevallen,
- Verbeteren van de leef- en luchtkwaliteit door sluiptverkeer in woonwijken af te bouwen,
- Bereikbaarheid van de stad blijven garanderen voor iedereen en verkeerscongesties verminderen,
- In een inclusief Leuven moet de mobiliteit voor iedereen gegarandeerd zijn,
- Zorg voor de planeet.

11.1 VERHOGEN VAN DE VERKEERSVEILIGHEID

Voor cd&v-Leuven was de keuze voor de zone 30 in de eerste plaats een keuze voor **verkeersveiligheid**. Wij zien de voordelen in van de zone 30: toegenomen verkeersveiligheid, minder hectiek. Kiezen voor een zone 30 over het hele grondgebied, schept duidelijkheid. Afwisselende snelheidsregimes zijn verwarrend en vragen meer aandacht van de automobilist.

Ook bij de aanleg van straten en mobiliteitsmaatregelen, vertrekt legt cd&v-Leuven in eerste instantie vanuit oogpunt van verkeersveiligheid. ‘**vision zero**’ is ons uitgangspunt: zo snel mogelijk naar nul verkeersslachtoffers.

- Gevaarlijke situaties, in het bijzonder voor voetgangers en fietsers willen we wegwerken. Kinderen krijgen daarbij speciale aandacht.
- We passen het wegbeeld aan de zone 30 aan. Aangezien het niet mogelijk is om alle straten onmiddellijk aan te leggen, werken we met tijdelijke inrichtingen.
- Op drukke wegen (lusstraten, doorgangsstraten) plaatsen we dynamische snelheidsborden. Ze registreren ook de snelheid. Deze gegevens worden gebruikt om handhaving te sturen.
- We investeren in acties om respect voor de verkeerscode, veiligheid en hoffelijkheid t.a.v. andere weggebruikers, te stimuleren.
- Waar nodig, handhaven we.

De autobussen moeten schoner. We blijven aandringen dat De Lijn voor de **stadsbussen** **prioritair elektrische autobussen** inzet. Voor de regioliijnen vragen we comfortabele trambussen die de oude vervuilende bussen vervangen.

11.2 WE VERHOGEN DE LEEF- EN LUCHTKWALITEIT

Zie ook Openbaar domein

11.3 BEREIKBAARHEID VAN DE STAD

11.3.1 Fietsers

Met het stijgend aantal fietsers in en rond Leuven heeft cd&v een noodzakelijk plan. En eentje waar we als partij altijd sterk op zullen blijven inzetten. Op meerdere locaties werken we tegelijk aan nieuwe fietspaden, fiets-en voetgangersoversteekplaatsen alsook bruggen waar nodig. Zo verbeteren we de veiligheid van iedereen in het verkeer.

We investeren samen met de provincie Vlaams-Brabant in **fiets snelwegen**. Ze verbinden de regio met Leuven en zijn geschikt om op comfortabele en snelle manier Leuven te bereiken.

De **stationsomgeving** speelt een belangrijke rol in de mobiliteit van Leuven.

Verschillende fiets snelwegen komen samen in de buurt van het station van Leuven. Dit knooppunt moeten we veilig, comfortabel en gebruiksvriendelijk inrichten zodat overstappen op trein, bus er gemakkelijk kan verlopen.

Fietsers, bus, trein, auto's komen daar samen. De ideale plek om Leuven te bereiken en over te stappen op andere vervoermiddelen zodat er geen verkeerscongestie in de stad zelf ontstaat. Een ideale **mobility hub** dus. Dat vraagt investeringen van Vlaanderen. Leuven wil hiervoor zeker mee investeren.

We investeren samen met het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) in enkele belangrijke **missing-links voor fietsers**:

- We pleiten voor **een veilige fiets- en voetgangersoversteek** Mechelsesteenweg aan Kareelveld door de bouw van een fietstunnel/-brug
- De **Parkbosstraat** wordt ingericht als comfortabele fietsweg. Zo kunnen fietsers naar het H. Hartinstituut de drukke Naamsesteenweg vermijden.
- Het fietspad tussen **Abdijstraat en SALCO** wordt comfortabel aangelegd en doorgetrokken naar de Geldenaaksebaan.
- De bouw van een '**fietsers- en voetgangersbrug Tivoli**' over de Geldenaaksebaan (tussen Tivolistraat en Hoveniersdreef zodat de onveilige oversteek over de Geldenaaksebaan kan vermeden worden.
- Het '**ELIA-tracé**' voor de ontsluiting van UZ Gasthuisberg (Verbinding Vlietstraat Herent naar UZ GHB).
- Verdere realisatie van de **Jan Vranckxweg**.
- **Brug** over de Dijle in het Arenbergpark-Sportkot
- **Verbreden** Vuntpad en verbinding maken met Lijnloperspad.
- **De realisatie van een fietstunnel of -brug onder de Meerdaalboslaan ter hoogte van de Abdijstraat en de Geldenaaksebaan**
- **Er moeten bijkomende bewaakte fietsparkings komen, zeker in het kernwinkelgebied.**

11.3.2 Openbaar vervoer

- Het openbaar vervoer moet aantrekkelijk zijn als alternatief. **Regionet Leuven** is een plan om in en rond Leuven een hoogwaardig openbaarvervoernetwerk uit te bouwen dat stipte en comfortabele busverbindingen tussen de stad en de regio moet garanderen.
- Leuven vervult een **belangrijke centrumfunctie** voor de hele regio op vlak van werk, onderwijs, sport, cultuur, shoppen, ... Om congestie op de belangrijke steenwegen (Brusselsesteenweg, Diestsesteenweg, Tervuursesteenweg) te vermijden moeten hoogwaardige Openbaar Vervoer-assen uitgebouwd worden met frequente trambussen. We ijveren bij Vlaanderen om deze investering uit te voeren in het belang van de welvaart in de hele regio.
- **Cd&v** blijft aandringen op de bouw van een **stopplaats Haasrode** aan de bestaande lijn IC Tienen-Landen als een fundamentele schakel om de bereikbaarheid van Researchpark Haasrode te blijven garanderen. We combineren dit met een Hoppinpunt. Bovendien zal het functioneren om de hele campusgordel Researchpark Haasrode – Campus H. Hart UCLL – Campus Arenberg/IMEC en UZ Gasthuisberg te ontsluiten.
- **Cd&v wil een kwalitatieve bushalte aan het Kruidvat/Gerechtshof. Die is noodzakelijk voor het comfort van de busgebruikers bij omleidingen van de bus (bv. autovrije Bond).**

11.3.3 Auto's

Het verkeersmanagementsysteem (parkeerbegeleiding) wordt uitgebreid met innovatieve modules die info geven over beschikbare plaatsen, afstand tot het doel en reserveringsmogelijkheden op maat van de autogebruiker. Zo wordt het gemakkelijker om een parkeerplaats te vinden en wordt zoekverkeer vermeden.

Cd&v-Leuven pleit voor doorgedreven maatregelen om de **mobilititeit naar het researchpark** en de ambachtenzone Haasrode te verbeteren:

- **Cd&v** -Leuven blijft pleiten voor **voorstedelijke spoorhaltes** in Haasrode (en ook Holsbeek).
- Beter ontsluiting van de zones met het **openbaar busvervoer**
- Betere ontsluiting met de fiets. We dringen bij AWW aan op de realisatie van een **fietstunnel of -brug onder de Meerdaalboslaan** ter hoogte van de Abdijstraat en van de Geldenaaksebaan.
Stimuleren van **fietsgebruik door de werknemers**.
- **Cd&v** Leuven ziet **deelmobilititeit** als een belangrijk deel van **de mobiliteitsoplossing**. **Cd&v** Leuven wil meer aandacht voor het **goedkoper maken van deelmobilititeit** voor bewoners met lage inkomens en mensen met een beperking. Ook in sociale wijken moet deelmobilititeit aangeboden worden.
In functie van het toenemende gebruik van deelwagens en deelfietsen moet ook **het aanbod toenemen**. 1 deelwagen vervangt gemiddeld 8 privéwagens. Minder wagens op straat maakt ruimte vrij om het openbaar domein aangenamer in te richten. En toch blijft autogebruik mogelijk voor wie een wagen nodig heeft.
Deelauto's moeten allemaal **emmissievrij** zijn tegen 2030.
- **Cd&v** wil de slimme en duurzame stadsdistributie **Wij.Leveren** verder uitbouwen. Het haalt leveringscamionettes uit onze stad.

- Cd&v ijvert voor een **overslagplatform** aan de stadsgrens. Goederen worden daar via duurzame vervoersmodi geleverd (cargobikes of e-vans). Zo halen we grote vervuilende vrachtwagens uit de stad.
- Pakjesdiensten willen we mijden uit de woonwijken door **pakjesautomaten** te plaatsen aan de rand van woonwijken. De bewoners laten de pakjes daar leveren ipv thuis.
- **Om de bereikbaarheid van de stad en Parking Vaartkom te verbeteren, wordt de zone voor vergunninghouders voor de knip Burchtstraat uitgebreid met de zone tot de Bondgenotenlaan. Om Parking Vaartkom bereikbaarder te maken, koppelen we de ANPR Burchtstraat aan een bezoek aan Parking Vaartkom (wie parkeert in Parking Vaartkom en via de Burchtstraat voorbij de ANPR rijdt, krijgt geen boete).**
- **We moeten omzichtig omgaan met straten te knippen. Bij ongevallen of werken wanneer een weg onderbroken wordt, moeten er nog alternatieven zijn voor het verkeer, voor hulpdiensten. Harde knips maken dat onmogelijk. Sluipverkeer uit de woonwijken halen, verbetert de leefkwaliteit. Dat kan met zachte knips met ANPR.**

11.3.4 Parkeren

11.3.4.1 Bewonersparkeren

Cd&v-Leuven wil **ondergronds bewonersparkeren** aanmoedigen om ruimte vrij te maken op het openbaar domein. Er zijn (ondergrondse) parkeerplaatsen beschikbaar maar ze blijven vaak onbenut.

- **Ongebruikte parkeerplaatsen** in appartementsgebouwen moeten in kaart gebracht worden. Beter benutten van het bestaande potentieel is een oplossing. CD&V-Leuven wil een **parkeermakelaar** die de vraag naar parkeerplaatsen en het onbenut aanbod samenbrengt.
- We werken stimulerende maatregelen uit om bewoners aan te zetten ondergronds te parkeren om zo ruimte op het openbaar domein vrij te maken. **Wij pleiten voor een subsidie gedurende 5 jaar om bewoners te stimuleren een ondergronds parking in de buurt te huren.**
- **Zones afbakenen** voor enkel bewonersparkeren in specifieke woonwijken. Hierdoor worden bezoekers verplicht ondergrondse parkings te gebruiken en faciliteren we de bewoners om gemakkelijker een parkeerplaats te vinden.
- Wij willen inzetten op complementair medegebruik van onderbenutte parkings van bedrijven, winkels en voorzieningen, scholen, KULeuven.
- We voorzien **geclusterde buurtparkings**, bijvoorbeeld als onderdeel van nieuwe ontwikkelingen.

11.3.4.2 Bezoekersparkeren

Bezoekers worden gestimuleerd om **ondergrondse parkeergarages** op te zoeken.

- **De realisatie Parking Benedenstad (Bruul) is het sluitstuk van circulatieplan binnenstad (een ondergrondse parking op elke lus).**
- **Vooraleer de huidige parkingplaatsen van de Vismarkt opgegeven worden, willen we eerst de ondergrondse nieuwe Parking Benedenstad realiseren. We offeren anders niet alleen parkingplaatsen op voor de minder mobiele en ouderen maar we maken het ook de handelaars heel moeilijk. De aanleg van een autoluwe Vismarkt als groen verblijfsplein kan pas opgestart worden als de parking Benedenstad is gerealiseerd.**

- **We breiden het parkeergeleidingssysteem** uit om het zoekverkeer in de straten te verminderen
- Behoud en promotie van de **bestaande randparkings**, Boudewijnlaan (P Arenberg), P Vaartkom met gratis shuttle
- **Behoud 4u gratis parkeren in P Vaartkom op vrijdag, zaterdag en koopzondagen.**
- **Behoud van het gratis kwartiertje parkeren**
- **Paarkeerduur van Shop&Go-plaatsen uitbreiden tot 1 uur.**
- Realisatie van een **nieuwe randparkings** aan CommScope (Diestsesteenweg) gecombineerd met vlotte overstap op OV en deelfietsen (Mobi of Hoppinpunten).
- **Uitbreiding van de zones voor betalend parkeren en de blauwe zones** (langparkerende studenten en pendelaars met plooi-fiets tegengaan). Hier neemt dan de mogelijkheid voor bewonersparkeren toe.

11.3.4.3 Billijke parkeertarieven

- **Cd&v-Leuven is geen voorstander van progressieve parkeertarieven (duurder naarmate men langer parkeert).**
- Onze eigen **Parking Vaartkom en de gratis shuttle** moeten we blijven inzetten om de privé-parkings uit te dagen hun tarieven redelijk te houden. We behouden de gratis 4 uur op vrijdag, zaterdag en koopzondagen.
- Wij zijn voor het **behoud van het gratis kwartiertje** parkeren.
- **Cd&v** wil dat de **parkeerkaart voor zorgverstrekkers** voor de autoluwe, betalende en blauwe zone behouden blijft. Daarmee kunnen zorgverstrekkers dicht bij hun patiënten parkeren voor een huisbezoek.
- **Cd&v wil dat de 200 u gratis en de 200u extra betalende parkeervouchers behouden blijven om aan je bezoekers te geven, bijvoorbeeld familie, vrienden, poetshulp, een mantelzorger, klusjesdienst,...**
- Het aanbod aan **P+B** (parkeren+gratis bus) moet behouden blijven (De Bond, NMBS Station, Philipssite, Teken Gasthuisberg, Vaartkom, Heilig Hart).

11.4 INCLUSIEVE MOBILITEIT

Cd&v-Leuven wil bij elke mobiliteitsmaatregel een toetsing maken over de verplaatsingsmogelijkheden voor **minder mobiele mensen**.

11.4.1 Voetpaden

Bij het ontwerpen van nieuwe straten kiezen we voor voetpaden van minimum 1,5 m breedte. De voorbije legislatuur werd bijna 30 km voetpaden vernieuwd. We gaan verder door en versnellen.

Het cd&v-stoepenplan ‘Keizer Voetganger’ omvat:

- **We installeren een team van ‘Stoepenrangers’ die voetpaden systematisch gaan herstellen.**
- **In drukke verbindingsstraten worden voetpaden prioritair vernieuwd. We wachten niet op een totale heraanleg. We geven hiervoor prioriteit aan de omgeving van scholen en woonzorgcentra.**
- **We voeren een strenge controle op de kwaliteit van de werken van de nutsmaatschappijen. We houden vast aan een embargo van 5 jaar om na een heraanleg van een straat de voetpaden nog open te leggen voor nutsleidingen.**

- **Op oversteekplaatsen leggen we blindegeleidingstegels aan.**
- **De bushaltes worden verhoogd aangelegd zodat op- en afstappen gemakkelijker kan.**
- **Aan kruispunten worden de voetpaden verlaagd aangelegd voor rolstoelgebruikers.**
- **In straten in de binnenstad met erfgoedkarakter gebruiken we afgeplatte kasseien. Waar mogelijk comfortstroken. Zo bereiken we een evenwicht tussen erfgoed en toch goed begaanbare straten.**

11.4.2 Parkeren

- **Voor cd&v moeten aan de rand van autovrije en autoluwe zones moeten meer parkeerplaatsen komen voor kortparkeren.**
- **Shop&Go-plaatsen moeten het mogelijk maken een snelle boodschap te doen in het autovrije winkelgebied.**
- **Kiss&rideplaatsen zijn ook ideale afzethavens voor ouderen mensen die minder goed te been zijn en op die manier dicht bij het voetgangersgebied kunnen afgezet worden.**
- **We voorzien voldoende parkeerplaatsen voor mindervaliden, verspreid over de stad. Ook in de nabijheid van het kernwinkelgebied.**

11.4.3 Rustplekken

- **In ons bankenplan voorzien we op regelmatige afstanden rustplekken met zitbanken (met rug- en armleuning) en groen.**
- We realiseren een aangename **wandelroute** van P Vaartkom naar centrum van de stad, met de nodige rustpunten. Zo willen we de **Vaartkomparking** nog beter in de verf zetten als een volwaardige bestemmingsparking.
- We nemen het **hele kernwinkelgebied** onder de loep om ook daar rustpunten te voorzien.
- We zetten in op **Minderhinder bij werven**. Bij werven krijgen de aannemers striktere voorwaarden opgelegd om de doorgang van de voetpaden maximaal te vrijwaren. De voorwaarden voor aannemers bij werven, de controle en de handhaving wordt strenger.

Er moet voldoende aanbod zijn voor minder mobiele mensen. Iedereen heeft behoefte aan mobiliteit. Mobiliteit vermijdt sociale isolatie en eenzaamheid voor hen.

Mobitwin (de Minder Mobielen Centrale), de vzw Mobiel kan die taak met vrijwilligers op zich met steun van de stad. Zij leveren prachtig werk. We blijven hen ondersteunen zodat zij hun werking optimaal kunnen uitvoeren.

11.5 LIEFDE VOOR DE PLANEET

- Onze bovenstaande programmapunten vertrekken allemaal vanuit het idee van ‘liefde voor onze planeet’.
Zo vinden we dat taxi’s allemaal **emmissievrij moeten** zijn tegen 2030.
- Toch maken we de bedenking dat vanuit de doelstelling om **luchtvervuiling te verminderen** een **LEZ-zone geen oplossing is**. Luchtvervuiling stopt niet aan de stadsgrenzen.
LEZ-zones hebben ook een **asociaal aspect**: mensen met lagere inkomens hebben vaak niet de financiële middelen om hun oudere, meer vervuilende voertuigen te vervangen door nieuwere, schonere modellen die voldoen aan de LEZ- normen.
Kortom, als een LEZ-zone ingevoerd wordt, moet die in heel Vlaanderen of België uitgerold worden, niet stad per stad en **gepaard gaan** met corrigerende sociale maatregelen. De elektrificatie van de wagens die volop bezig is, zal trouwens voor minder luchtvervuiling en schonere lucht zorgen.

12. MONDIAAL BELEID

*Voor cd&v is het fundamenteel dat de **rol van vredestichter** niet enkel door het stadsbestuur kan opgenomen worden. De vredesgedachte uitdragen, gebeurt door de **Leuvenaars te betrekken** en hen te inspireren de vredesboodschap in zich op te nemen en mee te helpen verspreiden.*

12.1 ACTIEPUNTEN

- Onze **koloniseringsgeschiedenis** moet **aan bod** komen in de het **onderwijs** om het bewustzijn te vergroten hoe dit tot op vandaag doorwerkt in onze maatschappij. Cd&v stelt voor om een **lespakket** te laten maken en aan de scholen ter beschikking te stellen.
- Het **nieuwkomersbeleid** moet voor Cd&v **verder** gaan dan **enkel opvang**. De Nomade als onthaalhuis moeten we duurzaam verankeren in de werking (begeleiding om de taal te leren, tewerkstelling, huisvesting, ... en als onthaal voor steunfiguren en buddy’s). De Nomade moet het startpunt blijven voor het vertrek naar een nieuw leven voor nieuwkomers met een vluchtelingenachtergrond.
- Wij pleiten voor een **samenwerkingsverband** tussen stad Leuven, KULeuven en steden in landen die getroffen worden door oorlog (bv. Oekraïne, Palestina) om hulp aan de noodlijdende bevolking te bieden en te steunen bij wederopbouw en een duurzame vrede.
- In het **aankoopbeleid van de stad** passen we de principes van de toekomstige zorgplichtwet toe (de plicht om na te gaan of er in de waardeketen geen mensenrechtenschendingen plaatsvinden en de plicht om de slachtoffers van die schendingen herstel aan te bieden).
- Cd&v begeleidt de **Leuvense horeca** vanuit de bevoegdheid middenstand in duurzame aankopen, korte keten, lokaal kopen, duurzame leveringen, promotie van lokale landbouwproducten.
- **Voor Cd&v -Leuven is het fundamenteel dat het stadsbestuur vertrouwen en steun (financieel en logistiek) blijft geven aan het middenveld (de mondiale partners) om**

dit engagement mee vorm te geven en op het terrein waar te maken. We deden dat o.a. bij Afrika Filmfestival, Youca Action Day, Mundo Moves, ... Het middenveld krijgt daarbij (uiteraard) alle vrijheid om zijn rol te spelen, ook een kritische en aanjagende rol.

- Een vaste stek voor **interreligieuze en zingevende ontmoeting** kan een verdere stimulans zijn tot vreedzame samenleving, begrip en verrijking. Cd&v pleit voor een mogelijkheid om in het **herbestemde stadhuis** ontmoetingsmomenten met de Leuvenaars mogelijk te maken zoals het initiatief 'grenzen bewegen'.

12.2 INTERNATIONALE SOLIDARITEIT

- De stad Leuven en de **Leuvense Derdewereldraad** hebben tijdens de huidige bestuursperiode ingezet op inspraak en participatie, en op het verbreden en verdiepen van het draagvlak voor **ontwikkelingssamenwerking**. Dat resulteerde in de oprichting en de uitbouw van het Leuven Netwerk Noord-Zuid (LENNZ), dat de Leuvense mondiale actoren - van klein tot groot – samen brengt en verbindt. We willen samen met de stad de ambitie van LENNZ verder waarmaken. Leuvenaars bouwen zo niet alleen aan een betere stad, maar ook aan een betere wereld.
Samen met de Leuvense Derdewereldraad en met het Leuven Netwerk Noord-Zuid (LENNZ) blijven we inzetten op inspraak en participatie over ontwikkelingssamenwerking.
- We pleiten voor toename van het **budget voor internationale werking**.
- We zien het engagement '**Global Goals Local Focus**', dat door het stadsbestuur eind 2016 werd ondertekend, als stadsbrede doelstelling voor de volgende legislatuur.
- **We blijven met Leuven voluit de kaart van een duurzame voedselstrategie trekken. Fair Trade maakt daar deel van uit. Cd&v pleit voor een uitgebreide fysieke plek met korte-ketenautomaten, waar lokale producenten hun voedingsproducten kunnen aanbieden.**
- We belichten het **mondiale aspect** van steden, die bezig met de **reductie van broeikasgassen**, in het project Leuven klimaatneutraal 2030. De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen zijn een goede insteek om dat klimaatneutraal verhaal van Leuven mondiaal te kaderen.
- We zetten verder in op **educatie van de Leuvense burger** aan de hand van hefboomen zoals de betoelaging van Noord-Zuidprojecten en van initiatieven zoals het Afrikafilmfestival, het Wereldfeest, YOUCA Action Jay, Vredesgemeente en andere.
- De transitie naar een koolstofarme samenleving is een van de grote uitdagingen van de toekomst. We streven naar ethisch en duurzaam investeren en **sluiten de stad aan bij de internationale Fossil Fuel Divestment**-beweging en zetten eventuele beleggingen in fossiele brandstoffen stop.
- We vernieuwen het lidmaatschap van '**Mayors for Peace**' en nemen een voortrekkersrol op om vrede zichtbaar en voelbaar te maken in de publieke ruimte.

13. ONDERWIJS

13.1 FLANKEREND ONDERWIJSBELEID

- Uitbreiding van de **voor – en naschoolse opvang** door kinderkuren is een sterk punt. **Cd&v** -Leuven wil een uitbreiding naar **middagopvang**, om de taaklast van leraren basisonderwijs te verlichten.
- We gaan voor een **scholenloket** waar scholen terecht kunnen met vragen en hulp bij subsidieaanvragen en fondsenverwerving. Zo krijgen scholen een duidelijk overzicht van alle mogelijke subsidies en ondersteuningsacties vanuit de verschillende stadsdiensten.
- **We willen scholen, die hun ruimtes/lokalen in het weekend en na de schooluren ter beschikking stellen van verenigingen, (financieel/materiaal) ondersteunen.**

13.2 VERSTERKEN SAMENWERKING ONDERWIJS EN WELZIJN

- We zoeken naar **oplossingen om wachtlijsten** bij time-outprojecten weg te werken.
- We willen ook in het basisonderwijs **time-outprojecten**.
- We blijven investeren in het **steunpunt schooluitval** als overlegstructuur, als denktank én kapstok voor (nieuwe) projecten.

13.3 ONDERSTEUNEND TAALBELEID VOOR SCHOLEN

- **Cd&v** Leuven wil verder inzetten op projecten ter ondersteuning van **anderstalige nieuwkomers** en OKAN.
- We zorgen voor een **overkoepelend taalbeleid** waarin zowel anderstalige nieuwkomers, als transbasoleerlingen, als Franstalige zij-instromers, ... een plaats krijgen.
- We werken samen met **expertisecentra** vanuit de KULeuven en UCLL met engagementen en contracten die een volledige legislatuur beslaan.
- **Cd&v** Leuven wil het **basisonderwijs ondersteunen** in het delen van de expertise van het OKAN-onderwijs: het uitwisselen van goede praktijken, het bemiddelen tussen basis en secundair onderwijs, ...

13.4 KANSARMOEDE EN BETAALBAAR ONDERWIJS

- We willen **brugfiguren** die de scholen, leerkrachten en ouders ondersteunen en versterken in hun onderlinge communicatie en acties. De inzet van brugfiguren is niet alleen belangrijk in het basisonderwijs, we willen deze ondersteuning ook uitbreiden naar het secundair onderwijs.
- We willen scholen nog meer ondersteunen in het **toegankelijk maken** van buitenschoolse activiteiten (sport, cultuur) voor kinderen en jongeren.
- **Cd&v** Leuven wil nog meer inzetten op **betalbaar onderwijs**. We maken het kostenbeleid van scholen bespreekbaar en we willen betaalbaar onderwijs gezamenlijk aanpakken. We durven investeren in sociale voordelen voor alle scholen.

13.5 MOBILITEIT EN BEREIKBAARHEID VAN SCHOLEN

- We willen meer inzetten op de **kwaliteit van het busvervoer voor buitengewoon onderwijs**. We willen meer chauffeurs en een duidelijk statuut voor de chauffeurs en de begeleiders. We zorgen er ook voor dat ze verder kunnen professionaliseren.
- Bij slechte weeromstandigheden (sneeuw, ijzel), zetten we in op het **veiliger maken** van de schoolomgevingen.
- We versterken onze inzet inzake **veilig fietsverkeer**: fietsstraten, trage wegen en fietsenparkings dichtbij scholen.
- We kiezen voluit voor **participatie** en wensen zo een cultuur te creëren van co-creatie en samenwerking op het vlak van onderwijsbeleid. De netwerkorganisaties SOM en Leuvens steunpunt tegen schooluitval moeten we blijven ondersteunen.
- We willen **meer efficiëntie** in overleg en een duidelijke taakverdeling tussen de verschillende netwerkpartners. Er zijn volgens Cd&v Leuven efficiëntiewinsten te halen bij schooleigen netwerken met intervisie- en professionaliseringstrajecten, scholenoverleg met de stad, stuurgroepen van projecten, ...
- We willen blijven inzetten op de **rol van de interne regie** door een sterke samenwerking uit te bouwen tussen de onderwijsdienst en de andere stadsdiensten, sportdienst, cultuurdienst, mobiliteitsdienst ... Zo kunnen er maximale kansen worden gecreëerd en kan ondersteuning op maat worden geboden.
- **Voldoende capaciteit** in het secundair onderwijs is belangrijk in het kader van school- en studiekeuze. We blijven dat monitoren en brengen de plaatsen samen met de schooldirecties en het LOP Secundair onderwijs in kaart, zodat er tijdig ingegrepen kan worden door o. a. capaciteitssubsidies aan te vragen bij de Vlaamse overheid.
- We blijven investeren in de **MaakLeerPlek** aan de Vaartkom, als een studie-leerruimte voor leerlingen, klassen, leerkrachten, gewone Leuvenaars.
- We werken samen met **Campus Corso** om leerlingen een praktijkervaring aan te bieden: een pop-up kapsalon, toeristische infobalie, ...
- **We ondersteunen en begeleiden jonge, startende leerkrachten. Vanuit SOM organiseren we labo's rond bepaalde thema's of behoeften van jonge starters, over de netten heen.**
- We blijven zwaar inzetten op het **Buddy-project**, waarbij honderden vrijwilligers jaarlijks aan duizenden leerlingen uit een kwetsbaar milieu huiswerkbegeleiding geven. Zo willen we nog meer leerlingen bereiken.
- We blijven investeren in **Groenplaats**, waarmee scholen hun speelplaats kunnen vergroenen en openstellen voor de buurt. Kinderen voelen zich immers beter in een groene, gevarieerde buitenruimte, waar rustige en avontuurlijke plekken elkaar afwisselen.
- We blijven de **Klimatscholen ondersteunen** met een educatief aanbod. Binnen dat project spannen de scholen en hun leerlingen zich in om van Leuven een klimaatneutrale stad te maken.
- We breiden het project rond verkeerseducatie '**Bewust op de Baan Beweeg ik**' (**BOBBI**) verder uit. Dankzij BOBBI leren elk jaar meer dan 8.000 leerlingen uit het lager onderwijs zich veilig verplaatsen in het verkeer. Sinds 2002 organiseert de preventiedienst van de stad Leuven in samenwerking met de politie en de gemeenschapswachten een reeks van verkeerseducatieve activiteiten voor kinderen om hen op een veilige manier als fietser of voetganger aan het verkeer te laten deelnemen.

14. OPENBAAR DOMEIN

De voorbije legislatuur heeft **cd&v** hard gewerkt aan de heraanleg en verbetering van pleinen, straten en riolering. Er werd zo'n **72 miljoen euro** geïnvesteerd. Dat investeringsritme willen we aanhouden.

Het openbaar domein moet voor ons 'menselijk' aangelegd worden.

14.1 VOETPADENPLAN

De voorbije legislatuur werd bijna 30 km voetpaden vernieuwd. We gaan verder door en versnellen.

Zie ook 12.4.1 Keizer Voetganger

14.2 MINDER MOBIELE MENSEN, SENIOREN

Zie ook 12.4.1 Keizer Voetganger

14.3 BANKENPLAN EN RUSTPUNTEN

Zie ook 12.4.3 Rustplekken

- Aan de **schouwburch** en aan de **Jan Stasstraat** komen pleintjes als rustpunten met zitbanken en groen. Het pleintje aan Justus Lipsius en Paepe Thoon gelden als voorbeeld.
- We nemen het **hele kernwinkelgebied** onder de loep om daar ook rustpunten te voorzien.
- Bij de heraanleg van het **Heuvelhofpark** stippelen we een wandelroute uit met de nodige rustbanken voor de wandelaars en bewoners van het woonzorgcentrum.
- We installeren **drinkwaterpunten** op plekken waar veel bezoekers, wandelaars, joggers, kinderen, jongeren komen: Abdij van Park, centrum stad, Sluispark, Urban Sportspark,...
- Naast zitbanken in parken en op pleinen zorgen we voor meer **tafels of picknickmodules**. Zo stimuleren we dat families en vrienden elkaar ontmoeten in de openbare ruimte.

14.4 TOILETTENPLAN

- **We plaatsen integraal toegankelijke, goed onderhouden openbare toiletten op publieke plaatsen.**
- We voorzien een **label en vermelding** op website van horecazaken die een integraal toegankelijk toilet – al dan niet tegen betaling - openstellen.

14.5 VUILNISBAKKENPLAN

- We investeren in **nieuwe, grotere vuilnisbakken**.
- Op **drukke zaterdagen, zondagen en feestdagen** wordt extra ingezet op het ledigen van de vuilnisbakken. Dit doen we met kleine elektrische wagens.

14.6 INVESTERINGEN VAN VLAAMS GEWEST

We dringen erop aan bij het Vlaams Gewest, Administratie Wegen en Verkeert (AWV) om volgende werken prioritair aan te pakken:

- De heraanleg van de **Tervuursevest** (bredere voetpaden, voldoende breed fietspad, veilige voetgangersoversteek)
- **Een fietstunnel/-brug** aan de Meerdalboslaan ter hoogte van de Abdijstraat en de Geldenaaksebaan.
- Een veilige **fiets-oversteek op de Mechelsesteenweg** aan Kareelveld door de bouw van een fietstunnel/-brug
- Voor de realisatie van het nieuwe wetenschapspark Leuven-Noord is een **multimodale ontsluiting** noodzakelijk. Hiervoor moet het afrittencomplex nr. 20 van de E314 aangepast worden.
- Er moet ook een **vlotte voetgangers- en fietsverbinding** komen tussen het wetenschapspark en het station. Daarom is een voetgangers- en fietsbrug over de Diestsesteenweg nodig.
- **De 2 spoorwegovergangen in Wijgmaal moeten ondertunneld worden.** Een tunnel ter hoogte van de Remylaan moet de spoorwegovergang veiliger maken.
- Aan de Baron Descampslaan moet een **Fietsers- en voetgangerstunnel** komen.
- Een veilig, comfortabel, snel en herkenbaar **fietsroutenetwerk** moet een snelle verplaatsing vanuit de buurgemeenten naar onze stad bevorderen.
- De realisatie van het **'Stadsregionaal Fietsroutenetwerk'** is één van de doorbraakprojecten van het Leuvens Klimaatcontract.

Volgende dossiers zijn prioritair om aangepakt te worden:

- **De fietsknoop 'Kop van Kessel-Lo'** waar fietssnelwegen samenkomen ter hoogte van de stationsomgeving.
- De missing links **Vlietstraat, Eliatracé** voor de ontsluiting van UZ Leuven.
- De realisatie van een **fietsbrug Tivoli** over de Geldenaaksebaan als veilig alternatief voor de oversteek ervan.
- De **Oost-West tangent** tussen UZ-Leuven en Haasrode Researchpark met doorsteek naar Heilig Hart
- De verdere realisatie van de **Jan Vranckxweg** (parallel F9)
- **Een brug** over de Dijle Arenbergpark – Sportkot

We blijven ijveren voor de realisatie van een **station Haasrode op de lijn Leuven-Tienen** voor een goede ontsluiting van het researchpark. Deze spoorhalte kan heel wat gemotoriseerd verkeer van de baan halen.

14.7 INVESTEREN IN WOONSTRATEN

- In woonwijken zonder doorgaand verkeer worden de straten heraangelegd als **leefstraten** met veel aandacht voor groen, waterinfiltratie. **Parkeerplaatsen worden maximaal behouden.**
- **Straten in betonplaten** worden systematisch geëgaliseerd. Hierdoor verminderen de trillingen en het lawaai.
- Groen is een belangrijke factor om de leefkwaliteit te verhogen in de stad en in de woonkernen. We investeren in meer **eetbaar groen** in de openbare ruimte en zeker in de buurten: voedselbos, ook kruiden en bessenplanten in de stad.
- Het **Leuven Groenplan** is de leidraad bij aanleg van het openbaar domein en stadsontwikkeling. Niet alles kan in één keer gerealiseerd worden maar het plan geeft aan waar groene corridors en beleefbaar water worden geïntegreerd bij openbare werken.

14.8 KLIMAATROBUUST OPENBAAR DOMEIN

We zijn verplicht anders om te gaan met water dan in het verleden. Minimaal verharden is noodzakelijk om het grondwater in de bodem te laten dringen en om overbelasting van riolen te vermijden.

- **Bij heraanleg van straten hebben we aandacht voor het ter plekke infiltreren van water in de ondergrond: wadi's, waterdoorlatende parkeervakken, waterdoorlatende voetpaden en opritten. We verhogen de verkeersveiligheid, klimaatrobustheid en leefkwaliteit.**
- We richten een **taskforce ontharden** op die zich gaat toeleggen op het wegnemen van overbodige verharding, niet alleen op openbare plaatsen maar ook bij bedrijven of samen met architecten.
- **Wij willen bewoners motiveren met premies om vrijwillig nutteloze verharding weg te nemen.**
- Particulieren die willen ontharden ondersteunen we ook met advies door **Tuinrangers**.
- Bij de uitvoering ontzorgen we bewoners die willen ontharden door met onze **tegeltaxi** het materiaal gratis op te halen.
- Bewoners krijgen hulp om hun **gevel te vergroenen** met gevelplanten.
- We installeren **gemeenschappelijke wateropvang** voor een wijk. Een gemeenschappelijke waterput onder het openbaar domein kan door alle bewoners gebruikt worden. Klein Rijsel wordt de eerste wijk waar het zal gerealiseerd worden.

14.9 RIOLERING

98% van de Leuvenaars zijn aangesloten op de riolering. Daarmee scoren we bijzonder goed. We zetten onze inspanningen verder. Aan afgelegen woningen, waar het heel duur zou zijn om riolering aan te leggen, **installeren we individuele waterzuiveringsstations** (IBA's = Individuele Behandeling van Afvalwater).

14.10 VEILIGHEID STATIONSOMGEVING.

- De Lijn bracht nieuwe **duidelijke signalisatie** aan ter hoogte van de perrons.
- We installeerden een **K&R-zone** in de parking De Bond aan het station (30 min gratis).
- Het **fietspad Diestsevest** werd doorgetrokken tot aan de Ballon van de Vriendschap.
- We gaan na of er **bushaltes verder kunnen verplaatst worden** om de huidige drukte te verminderen.
- **We maken de uitgang van de tunnel onder de sporen veiliger met meer verlichting.**
- **De onderdoorgang voor voetgangers door de Parking Station onder het Martelarenplein wordt heraangelegd en duidelijker zichtbaar en gebruiksvriendelijker gemaakt. Zo kan men de bovengrondse voetgangersoversteek over het plein vermijden. Een lift is noodzakelijk.**

14.11 MEISJES- EN VROUWVRIENDELIJK OPENBAAR DOMEIN

Uit **algemeen** (niet specifiek Leuven) **onderzoek** blijkt dat vrouwen en meisjes zich niet overal even welkom voelen in de publieke ruimte. Ze voelen er zich onveilig, vinden het niet gezellig en voelen zich in de hoek gedruimd. Dat ligt aan de inrichting en het gebruik van straten, pleinen en parken. Dat moet en kan anders.

- We ontwerpen straten en pleinen met **aandacht voor meer inclusie** en voor de behoeften van vrouwen en meisjes. We houden rekening met de door hen zelf naar voor gebrachte ontwerpprincipes.
- We zorgen voor **effectieve participatie** van vrouwen en meisjes. We betrekken hen bij het plannen, ontwerpen en inrichten zodat zij hun omgeving mee vorm kunnen geven.
- We **verwijzen** in pleinen, straten en parken naar markante vrouwen (straatnamen, standbeelden e.a.).

14.12 STUDIE RING

Samen met AWW onderzoeken we hoe de Ring kan verbeterd worden:

- Veilige infrastructuur voor alle weggebruikers
- Duurzame mobiliteit: hoogwaardige infrastructuur voor voetgangers en fietsers, zodat in de toekomst nog meer mensen voor meer duurzame vervoermiddelen kiezen, de zogenaamde 'modal shift'. Dat houdt ook in: vlot openbaar vervoer
- Meer verblijfsruimte: herinrichting van de publieke ruimte met aandacht voor ontmoeting, spelen, wandelen, ...

14.13 KERN HEVERLEE

- Het voorbije jaar pakten we het **plein voor de Sint-Lambertuskerk** aan als quick-win. We zorgden voor een betere fietsaansluiting met de Naamsesteenweg en meer groen door te ontharden. Er kwam een buurtmoestuin. We onderzoeken nu hoe de omgeving van het **deelgemeentehuis Heverlee** kan opgewaardeerd worden tot een toegankelijke ontmoetingsplaats met publieke functies, horeca en meer groen. We gaan na of het **deelgemeentehuis Heverlee** kan gerenoveerd worden volgens de hedendaagse (energie)normen of dat eerder een nieuwbouw noodzakelijk is. Voor cd&v moet het de functie van ontmoetingscentrum voor verenigingen en culturele activiteiten behouden.

De heraanleg moet zodanig gebeuren dat de succesvolle zondagmarkt behouden blijft. Het is de plek van ontmoeting voor vele Leuvenaars.

- We willen ook de **omgeving van de voetbal- en tennisclub OHL en Tennis Stade Leuven** herschikken zodat de ruimte beter benut wordt. Het wordt een sportpark, waar de Dijle zichtbaar wordt. Het Arenbergpark loopt dan zichtbaar door aan de andere kant van de Dijle.
- We **groeperen de tennis- en padel terreinen** zodat ze een kleinere voetafdruk hebben. Zo kunnen we de rest van het terrein ontharden.
- We leggen een **brug over de Dijle** aan voor voetgangers en fietsers.
- De **OHL-parking** wordt anders ingericht aan de straatkant gebouwen voor de tennis- en voetbalclub.

14.14 LAADPALEN

- Volgens studies heeft Leuven in 2025 **3.000 laadpalen** nodig. Het wordt een uitdaging om die te realiseren in een historische stad en om ze geen hinder te laten worden voor voetgangers.
Ook de versterking van het elektriciteitsnet is een uitdaging. We willen onze voetpaden niet frequent laten opbreken.
- **Cd&v**-Leuven pleit voor **centrale snellaadstations** eerder dan voor een wildgroei van individuele laadpalen in het straatbeeld.

15. PREVENTIE EN VEILIGHEID

Veiligheid is een fundamenteel menselijk en sociaal recht.

Inwoners van Leuven voelen zich veilig. Slechts 5% voelt zich onveilig, dat is het laagste percentage van de centrumsteden.

Dat moeten we zo houden. Het is de taak van de overheid om beschermend op te treden. Daarbij gaan ordehandhaving, regels, camera's, ...hand in hand met preventie, hulpverlening, inrichting van het openbaar domein.

Op beide domeinen hebben we al veel gerealiseerd. We gaan investeringen in veiligheid verder optrekken met grote nadruk op de menselijke factor. Zo wensen we ons politiekorps verder uit te breiden, en de samenwerking met alle andere betrokken actoren te verstevigen.

- **De straatverlichting moet de hele nacht blijven branden. Dat zorgt voor algemene veiligheid, zeker voor wie 's morgens vroeg, of tot 's avonds laat moet werken.**
- We blijven werken aan een goed uitgebouwd **slachtofferonthaal en -bejegening** door de politie, met verwijzing naar gespecialiseerde diensten voor slachtofferhulp.
- **Intrafamiliaal geweld en seksueel geweld** blijft hoog op de radar staan. We investeren daarom in de goede uitbouw van het Centrum voor Intrafamiliaal Geweld (Family Justice Center) en het Centrum voor Zorg na Seksueel Geweld.

15.1 VERKEERSVEILIGHEID

Zie ook de hoofdstukken rond Mobiliteit en Openbare ruimte

Bij herinrichting van straten staat verkeersveiligheid voorop in keuzes die gemaakt worden, in de hele stad, centrum en de deelgemeenten.

- **Verkeersveiligheid sturen we met de inrichting van het openbaar domein. Met tijdelijke of permanente snelheidsindicatieborden sensibiliseren we de weggebruikers.**
- Maar ook **handhaving van verkeersregels** bij alle weggebruikers blijft een prioriteit: snelheidscontroles, foutparkeren, fietsen waar het verboden is, fietsen zonder fietslicht, ...
- Bij ongevallen en wegenwerken, loopt het verkeer soms vast. De **verkeerspolitie** moet dan extra zorg besteden aan een vlotte verkeersafwikkeling.

15.1.2 FIETSERS

- In het belang van fietsers, geven we bijzondere aandacht aan plekken waar **conflicten** mogelijk zijn met auto's (kruisingen van fietspaden met straten).
- Waar het kan kiezen we voor **aparte fietspaden**, waar het niet anders kan voor **fietsuggestiestroken**.
- **Fietsstraten** worden ingevoerd op belangrijke fietsroutes als ze de verkeersveiligheid kunnen verhogen. Buiten de binnenstad zijn fietsstraten **enkel nuttig** op welbepaalde fietsroutes, daar waar de weg is aangepast. In brede straten in de zone 30 waar auto's veilig kunnen inhalen, werken fietsstraten niet. Fietsers vinden het dan vaak zelf vervelend dat wagens achter hen moet blijven. **Cd&v** pleit voor **pragmatisme en realisme**.
- In het verkeer moet iedereen zijn verantwoordelijkheid nemen. **Fietsers** passen in **voetgangerszones** hun rijstijl aan en stappen desnoods af. Fietsers zijn in orde met verlichting. Controles zijn noodzakelijk maar moeten hand in hand gaan met positieve acties, preventie en waarschuwing.

15.1.3 KINDEREN

- Kinderen zijn het meest kwetsbaar. We maken **prioritair werk van veilige schoolomgevingen**. Die worden extra aangeduid op het wegdek of door octopuspalen.

15.1.4 SLUIPVERKEER

- Sluipverkeer geeft een onveilig gevoel. We weren sluipverkeer door **verkeersmaatregelen**.
- **Cd&v** wil **omzichtig omgaan met het knippen van straten**. Bij ongevallen of werken moeten er nog alternatieven zijn voor het verkeer, voor hulpdiensten. Harde knips maken dat soms onmogelijk. Sluipverkeer uit de woonwijken halen, verbetert de leefkwaliteit. Dat kan ook zonder harde knips.
- **In woonwijken, zonder noodzakelijk doorgaand verkeer, worden de straten heraangelegd als leefstraten met veel aandacht voor groen, waterinfiltratie, ontmoetingsmogelijkheden, zitbanken. Zo verhogen we de verkeersveiligheid maar verbeteren we ook de leefkwaliteit.**

15.2 HINDERLIJK GEDRAG EN 'KLEINE CRIMINALITEIT'

- **Zwerfvuil en sluikestorten is een echte last voor elke inwoner. Daar moeten we kordaat tegen optreden.**
- **Kleine criminaliteit, zoals diefstal van een fiets of een handtas, noemen we dan misschien wel 'klein', maar het geeft een onaangenaam en onveilig gevoel. Kleine criminaliteit moet ook aangepakt worden want het werkt preventief richting grote criminaliteit.**
- **We zetten een programma op om winkeldiefstallen tegen te gaan. Cd&v vraagt een kordaat lik-op-stukbeleid.**
- Stilte is een luxe aan het worden. **Geluidsoverlast** in het nachtleven op straat en in koten moet systematisch aangepakt worden. Studenten hebben recht op uitgaan, ontspanning en plezier maken. Maar Leuvenaars hebben recht op nachtrust. Leuven is een studentenstad, dat heeft voordelen en nadelen. Bij sterke overlast grijpen we in. Studenten moeten zelf hun verantwoordelijkheid opnemen. We overleggen daarom met de universiteit en hogescholen. Het geluid van spelende kinderen beschouwen we nooit als overlast.
- Zwervers, daklozen, bedelaars creëren een negatief beeld en geven een **onveilig gevoel**. Deze mensen moeten **in eerste instantie geholpen worden**. Bij **aanhoudende overlast** grijpen we in.
- De politie moet niet alleen tegen drugsdealers, maar **ook tegen drugsgebruikers** optreden. Ook zij houden het criminele circuit mee in stand, dus moet er ook tegen hen opgetreden worden. Bij verslavingsproblematiek koppelen we daar altijd hulpverlening aan. Verslaafden straffen zonder begeleiding om af te kicken, geeft geen fundamentele oplossing.
- De **alcoholproblematiek** vraagt een integrale aanpak. Samen met de universiteit en de Leuvense scholen pakken we bingedrinken en problematisch alcoholgebruik aan.

15.3 PREVENTIE

Een sterk uitgebouwde **buurtwerking** die mensen helpt, bij elkaar brengt en problemen signaleert is noodzakelijk. Een goede buurtwerking zorgt voor veiligheid ter plaatse. Die nabijheid vinden we belangrijk.

- **Buurtwerkers, jongerenwerkers, out-reachers** kunnen problemen snel detecteren en tijdig ingrijpen. Zij zijn vertrouwenspersonen voor de buurt.
- Daarnaast is er de **wijkagent**. De bekendheid, aanspreekbaarheid en de nabijheid van de wijkagent is voor de Leuvenaars erg belangrijk. Men weet bij wie men terecht kan. Hij of zij kan snel problemen opmerken, als bemiddelaar optreden en problemen signaleren die ander ingrijpen noodzakelijk maken. Contacten met de buurt zoals openingen van straten, Kom op voor je wijk-projecten, participatiemomenten, wijkfeesten, zijn ideaal als kennismakingsmoment met de wijkagent.
- Ook de **gemeenschapswachten** hebben een belangrijke taak om hinderlijke en onveilige situaties op te merken en te signaleren.
- Cd&v pleit voor '**Jongerenflikken**' die bekend zijn bij de jongeren en in nauw contact staan met hen, die hun leefwereld kennen, hun taal spreken. Kortom die weten wat er bij de jongeren leeft.

- Een aantrekkelijk ingericht, **proper openbaar domein** heeft een sterke preventieve werking. Netheid roept respect op. Daarom moet ook op drukke zater- en zondagen regelmatig **vuilnis worden opgeruimd** en de vuilnisbakken geledigd. Horeca-uitbaters en handelaars die hun vuilnis te vroeg buitenzetten moeten daar op aangesproken worden en bij herhaling gestraft.
- We blijven inzetten op **inbraak- en diefstalpreventie**.
- Ook het jeugd- en sportbeleid houden jongeren op een positieve manier bezig. Jongerenwerkers leiden jongeren actief naar de sport- of jeugdclub. Zo dragen ze op een integrale manier mee bij tot de algemene veiligheid.
- Kortom, veiligheid en preventie is een taak van velen, **ook van de Leuenaar zelf**.

15.4 POLITIEWERK

*Uitgaan moet fijn zijn voor iedereen. Leuven is een veilige stad maar jongeren (vooral meisjes) geven aan zich na een bepaald uur op sommige plekken **niet meer veilig** te voelen. Vooral grensoverschrijdend gedrag wordt als erg bedreigend en sterk aanwezig in het uitgaansleven ervaren. De nabijheid van aanspreekbare politie is daarom belangrijk. Politie moet patrouilleren of bewaken met veiligheidcamera's.*

- In de **uitgangsbuurt** moeten er '**safer spaces**' ingericht worden waar men terecht kan als men zich onveilig voelt, raad of eerste hulp nodig heeft, ... **Uitbaters en horecapersoneel** moeten opgeleid worden en mee instaan voor de veiligheid in hun zaak. Dit is geen zaak voor enkel de politie. Samenwerking is nodig.
- **Toiletten** moeten op slot kunnen.
- Er moeten **lockers** aanwezig zijn om je spullen veilig te kunnen opbergen.
- **Met jongeren** werken we aan 'safer spaces' en 'care teams' voor uitgangspoten en fuiven. We organiseren infosessies en vormingen voor organisatoren van evenementen. Samen met de jongeren, de preventiedienst en de politie bouwen we een **expertise** op in 'safer places' die we delen met alle organisatoren en horeca-uitbaters.
- Het **proefproject 'Jong Geweld'** moet structureel ingebed worden in de stadsorganisatie. Het project verbetert de verstandhouding tussen jongeren, jeugdwerkers en politie. Het resulteerde in wederzijds begrip en respect tussen jongeren en politie, in een permanent aanspreekpunt en in een formele communicatieaanpak tussen jongeren- en buurtwerkers enerzijds en politie anderzijds.
- Bij **vechtpartijen in de uitgangsbuurt** volgt een lik-op-stukbeleid. De politie patrouilleert fysiek en monitort via camera's om meteen in te grijpen indien nodig. Ook hier is het een zaak van horecapersoneel samen met de politie.
- **Veiligheidscamera's** zijn voor ons **geen taboe**. Camera's gericht inzetten kunnen absoluut bijdragen tot een veiligere stad. Gebruik van camera's moet wel gepaard gaan met voldoende privacyregels.
- Op straat, in de wijken, tijdens interventies, ... werkt de politie vooral op **aanspreekbaarheid, preventie en nabijheid**.

16. SENIOREN

In Leuven is 1 op 6 ouder dan 65 jaar. Een belangrijke groep die voor cd&v aandacht verdient. Veel van hen zijn actieve inwoners die hun ervaring graag delen om onze stad mee vorm te geven, om anderen te helpen, als vrijwilliger in een buurtcentrum of woonzorgcentrum. Cd&v wil die rijkdom graag alle kansen en steun geven. Een mens leeft niet voor zich alleen. Samen maken we de stad op mensenmaat.

CD&V wil in het bijzonder rekening houden met de **afnemende mobiliteit** van de senioren. Zie hiervoor het stuk rond *Inclusieve mobiliteit*

16.1 VOOR CD&V IS OUD NIET OUT

- In ons **bankenplan** voorzien we op **200 m wandelafstand** altijd een **zitbank of een rusthoek** in een omgeving met schaduwrijke plakken en voorzien deze met rug- en armleuningen. Op drukke rustplaatsen is ook een waterfontein aanwezig.
- We zorgen voor een **periodieke kuisbeurt en voldoende onderhoud** zodat zitbanken en rusthoeken altijd netjes zijn.
- Naast zitbanken in parken en op pleinen zorgen we voor meer **tafels of picknickmodules**. Zo kunnen families en vrienden elkaar ontmoeten in de openbare ruimte.
- We creëren **voetgangerscirkels in de wijken**. Een voetgangerscirkel is een aaneengesloten wandelroute met de nodige rustpunten die de belangrijkste voorzieningen met elkaar verbindt.

16.2 VOETPADENPLAN

Zie ook het stuk bij Mobiliteit

16.3 DIGITALISERING, IEDEREEN MEE

- Met **cd&v** willen we dat alle **basisdienstverlening ook fysiek toegankelijk** blijft. Meer en meer dienstverlening van overheid en semi-publieke diensten - zoals banken - verloopt digitaal.
- **Als stad geven we het voorbeeld en blijven we naast digitale dienstverlening altijd fysieke dienstverlening aanbieden aan de loketten in het stadskantoor.**
- Niet iedereen is 'digitaal'. Heel wat **kwetsbare groepen** lopen daardoor een veel groter risico op digitale uitsluiting, waardoor ze geen toegang hebben tot essentiële basisdiensten zoals het raadplegen van overheidsdocumenten en het beheer van geldzaken.
- We zetten in op **permanente opleiding** over digitale toepassingen. Digitale coaches zorgen voor ondersteuning wie hulp nodig heeft.

16.4 BELANG VAN NABIJHEID

- De **belangrijkste basisdiensten**, zoals een kleine buurtwinkel, politiekantoor, bankloket, bankautomaten of sociale dienstverleners, moeten zich zo goed als mogelijk op wandelafstand bevinden.
- We zorgen voor **minikernen met basisdienstverlening** in de deelgemeenten zoals bankautomaten, buurtwinkels, lokale dienstencentra en medische dienstverlening.

16.5 WE VOEREN DE STRIJD TEGEN EENZAAMHEID OP

- Veel 65-plussers wonen alleen en voelen zich eenzaam. De kunst is om **sociaal actief** te blijven. Anderen opzoeken, eropuit trekken, zorgen voor contact met mensen die ertoe doen, dat is de goede aanpak van eenzaamheid.
- Met **cd&v** willen we een **sociaal netwerk weven** waar ouderen, naar gelang hun eigen wensen en behoeften, aan kunnen deelnemen. Ouderen willen graag zelf voorzieningen en activiteiten in hun buurt initiëren, organiseren en beheren. Onze gemeenschapscentra moeten voldoende aandacht hebben voor de seniorenverenigingen.
- We willen een fijnmazig netwerk van **‘third places’** creëren in Leuven. Dat zijn plekken waar Leuvenaars elkaar ongedwongen kunnen ontmoeten, zoals koffiehokjes in de bibliotheek of een krantenhoek in de supermarkt of buurtwinkel. De lokale dienstencentra worden versterkt in middelen en personeel zodat ze 7/7 toegankelijk zijn. Leuven investeert in Zorgzame Buurten.
- We willen in het **cultureel aanbod** , aandacht voor senioren.
- Twee keer per jaar **bellen we alle senioren** op om te vragen of ze het goed stellen en geen speciale behoeften hebben.
- Cd&v wil meer gedeelde ruimtes waar verschillende generaties mekaar ontmoeten (kinderen, studenten, senioren) in bv. een eetruimte en gemeenschapstuinen. Woonzorgcentra gecombineerd met studentenkamer of kinderopvang zorgen voor interacties die de de generatiekloof overbruggen en een band te scheppen tussen de leeftijdsgroepen.

16.6 IN VERTROUWDE OMGEVING BLIJVEN WONEN

Senioren moeten zolang als mogelijk in hun **vertrouwde woning** kunnen blijven wonen.

- **We zetten in op premies voor woningaanpassingen en energiezuiniger maken van de bestaande woningen. Ondersteuning en begeleiding door de stad is hierbij essentieel. Daarnaast pleiten we voor aangepaste woonvormen die ouderen de kans geven om langer zelfstandig te leven, ook wanneer men zorgbehoevend zou worden. Voor cd&v heeft elke oudere recht op een woning die is aangepast aan zijn leeftijd.**
- **Cd&v** is voorstander van een beleid dat de bouw van **levensloopbestendige woningen** bevordert. We zorgen voor moduleerbare woningen die naar gelang van de leeftijden uitgebreid of opgesplitst kunnen worden. Niet iedereen heeft in elke levensfase evenveel ruimte nodig. We hanteren datzelfde principe bij de bouw van sociale woningen.
- We stimuleren **kleinschalige woonvormen** voor ouderen zoals cohousing en zetten in op **kangoeroewonen** , een model waarin ouderen en jongeren samenwonen. Daarnaast zetten we technologische innovaties en slimme oplossingen in die ouderen ondersteunen bij het zelfstandig wonen.
- Voor ouderen kunnen **assistentiewoningen** minstens een tijdelijke oplossing bieden om in goede en veilige, omstandigheden hun laatste jaren te kunnen doorbrengen. De leegstand van assistentiewoningen kan tegengegaan worden door ze toegankelijker te maken voor ouderen met een beperkt budget, bv. door de omvorming naar sociale assistentiewoningen.
- We blijven investeren in **thuiszorg, mantelzorg** zodat senioren zolang als mogelijk thuis in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen.

16.7 VRIJWILLIGERS

Heel veel senioren nemen vrijwilligerswerk op. Hun **engagement is waardevol** voor de stad. Tegelijk is het verrijkend voor henzelf.

Vrijwilligers in woonzorgcentra, in de bibliotheek, in verenigingen, in ziekenhuizen, mantelzorgers, zij die anoniem hun burens helpen, ... zijn goud waard en maken mee onze warme stad.

- **Cd&v** wil vooral deze vrijwilligers steunen, appreciëren, **‘empoweren’** en zelf verantwoordelijkheid laten opnemen. We brengen vrijwilligersgroepen op regelmatige momenten samen zodat ze ervaringen kunnen uitwisselen en organiseren informatiemomenten.
- De ‘Dag van de Vrijwilliger’ is hét **waarderingmoment** voor vrijwilligers en inwoners die zich engageren in hun buurt.

17. SPORT

Leuven is een echte sportstad waar een gezonde levensstijl centraal staat. Leuven wil een beweegvriendelijke stad zijn voor alle leeftijden. 67 % van de Leuvenaars doet minstens 1 keer per week aan sport en daarmee zijn we de sportiefste stad van alle centrumsteden. Toch willen we alle Leuvenaars aan het sporten en bewegen krijgen.

17.1 SPORTINFRASTRUCTUUR

De bevolking groeit en net als alle voorzieningen moet er ook de sportinfrastructuur meegroeien. Cd&v wil volgende legislatuur extra investeren in sportinfrastructuur.

- We bouwen een nieuwe **klimaatneutrale balsportenhallen in Heverlee** met 8 balsportterreinen, een wedstrijdtribune en cafetaria.
- We kopen het **vrijliggend perceel in de Verbroederingsstraat** aan het Urban Sports Park aan, en richten het in voor frisbee, een sport die sterk in opgang is.
- Leuven heeft nood aan **extra zwemwater**, zowel recreatief als sportief. We participeren met de provincie Vlaams-Brabant mee in openlucht zwemgelegenheden in het provinciedomein Kessel-Lo. Onze voorkeur gaat uit naar een **nieuwe zwemkuip** op de evenementenzone met ploeterbad voor kinderen en volwaardig 25m-zwemmen. We onderhandelen met de Vlaamse Waterweg om **zwemmen in de Vaart** mogelijk te maken aan het boothuis.

Cd&v kiest voor een **50 m zwembad** ofwel op de site Kessel-Lo, ofwel in Haasrode.

Hiervoor moeten de masterplannen ‘sportsite Diestsesteenweg’ (incl. 25 of 50m zwembad) als ‘Haasrode’ (incl. stedelijke cluster met locatie voor 50 meter zwembad gecombineerd met een schaatspiste) afgewerkt worden. We rekenen op Sport Vlaanderen om een voortrekkersrol te spelen zowel procesmatig als financieel voor ons 50m zwembad.

Het zwembad Kessel-Lo is 50 jaar oud en aan vervanging toe. Indien het 50m zwembad hier niet gerealiseerd wordt, willen we een nieuw 25-meterbad met meer banen en een instructiebad met beweegbare bodem zodat de zwemmogelijkheden voor verenigingen, scholen en recreanten verhoogt. De **koppeling met een schaatsbaan** in Haasrode is

omwille van energetische redenen bijzonder interessant (de geproduceerde warmte van de schaatsbaan kan worden benut om het zwembad te verwarmen).

- Samen met de provincie Vlaams-Brabant investeren we in een nieuwe **200m-skeelerpiste**.
- Langs de Vaart leggen we een **Finse looppiste** aan.
- We optimaliseren de huidige sportinfrastructuur in het **jeugdvoetbalcentrum Leuven/Bruineveld** door extra kleedkamers te bouwen.
- **Urban Sports** (skaten, parcours) zit in de lift. Als Urban-Sportsstad investeren we in extra infrastructuur (vaste en mobiele).
- We kiezen voor **behoud van OHL** op de huidige site. Hiervoor wordt een masterplan uitgewerkt.
- De **Ymeriasite** richten we optimaler in door de verhuis van de sporthal naar de **Remy-site**. Daar zijn meer mogelijkheden: turnhal, danszaal, boogschiethal, cafetaria, ondergrondse parking voor auto's en fietsen. Op de Ymeriasite komt dan plaats vrij voor **3 voetbalvelden en 2 veldjes** voor allerlei sporten en een openluchtfitness.
- De **sporthal Rijschool** wordt energetisch gerenoveerd.

17.2 GEZOND BEWEGEN

- Het Leuvens **beweeglint** met zijn beweegbanken, de calisthenics, open gym is heel laagdrempelig en zet aan tot sporten en bewegen.
- Sport- en speelterreinen zijn al rookvrij. We streven naar een rookvrije generatie door het installeren van **rook- en vapevrije zones** aan de schoolpoorten. Hiervoor werken we samen met de scholen.

17.3 SPORT VOOR DOELGROEPEN

17.3.1 G-SPORT

- Al een 20-tal Leuvense sportclubs bieden een (inclusieve) **G-sport** aan. We willen nog meer clubs stimuleren om een **G-sportwerking uit te bouwen** door hen te **ondersteunen** in de aankoop van de specifieke sportbenodigdheden. Geen sportclubs zonder trainers. Daarom bieden we de clubs **infosessies** aan over hoe je op een laagdrempelige manier kan coachen vanuit G-sportinvalshoek.

17.3.2 SENIORENSPORT

- Met de **55+ Tofsportdag** blijven we samen met onze sportclubs onze 'senioren' stimuleren om aan sport en beweging te doen.
- Met ons **beweeglint** (parcours van beweegbanken) stimuleren we senioren om op rustplekken ook even aan sport te doen.

17.4 TOPEVENEMENTEN

- Leuvense topevenementen **versterken ons imago** van sportstad, maar zetten ons ook als citytrip op de kaart. We ontvangen het EK Running in 2025, de World Transplant Games in 2027, het European Youth Olympic Festival in 2029, de Invictus Games (Invictus Games, een internationaal multisportevenement voor militairen en veteranen, die psychisch of lichamelijk gewond zijn geraakt tijdens hun diensttijd in het leger) in 2029.
- **Cd&v**-Leuven wil opnieuw een **wielerwedstrijd voor vrouwen** organiseren naast de bestaande Tour of Leuven (Grote Prijs Jef Scherens) voor mannen en voor G-sporters.

17.5 BETER STATUUT VOOR DE REDDERS

- Zwembadredder is een **knelpuntberoep**. Het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden voor deze functie zal het beroep aantrekkelijker maken. Zo kunnen we de openingsuren van onze zwembaden blijven garanderen.

18. TOERISME

Toerisme is een basisbehoefte en daarom wil CD&V een duurzaam, inclusief en kwalitatief toerismebeleid dat zowel bezoekers als onze lokale gemeenschap van bewoners en ondernemers ten goede komt. Toerisme Leuven richt zich op de culturele meerwaardezoeker, niet op de massatoerist. Ons erfgoed, ons innovatief karakter, kennisstad, gezelligheid, bier, veilige stad zijn de pijlers waarmee we ons toeristisch promoten.

- De **Abdij van Park** wordt op een hoogwaardige, duurzame en belevingsgerichte manier ontsloten als een 'reason to come'. We werken hiervoor samen met de partners op de site, zoals Parcum en Alamire Foundation. Er wordt over gewaakt dat het **authentieke karakter** als spirituele stilteplek met bijzondere cultuur-historische waarde en natuurwaarde, behouden blijft.
- Met het voormalige **DOMO-pand** dat aansluit bij Het Depot, de zalen van Abdij van Park en de nieuwe podiumkunstensite, realiseren we bijkomende congreszalen.
- Het **Vesaliusproject** op de Hertogensite wordt een toeristische belevingscentrum in het teken van erfgoed, wetenschappelijk onderzoek, zorg en samenleving.
- Het **herbestemde stadhuis** wordt 'het huis van de stad'. Het wordt permanent én integraal toegankelijk, voor de Leuvenaars en voor de toerist. Het wordt de plek waar we de geschiedenis van onze stad vertellen, de toekomstprojecten voorstellen. De **toekomstige invulling** bestaat uit een volwaardige en vernieuwende bezoekersbeleving die de prachtige historische ruimtes, de rijke erfgoedcollecties en de verhalen van de stad vertelt. Daarnaast komt er in het stadhuis een werk-, toon- en denkplek rond actuele stadsthema's en maatschappelijke uitdagingen. Zo **bouwen Leuvenaars, verenigingen en experts samen aan de stad van morgen** en wordt het stadhuis – meer dan ooit – hét symbool van een oud en tegelijk vernieuwend Leuven.
- De toeristische themaroutes maken we zichtbaar én toegankelijker door symbooltegels aan te brengen in de voetpaden. Een begeleidende brochure kan opgehaald worden bij Visit Leuven maar ook in winkels, cafés en andere toeristische attracties.

19. VERENIGINGSLEVEN

Verenigen is verbinden. Om de groeiende stad te voorzien van de nodige plekken om samen te komen, streven we naar een uitbreiding van verenigingslokalen.

Leuven heeft een bloeiend verenigingsleven. Onze verenigingen brengen extra leven in onze bruisende stad. Jong en minder jong kan participeren en kiezen uit een waaier van actieve verenigingen. Onze verenigingen zijn bij uitstek dé plaats om andere Leuvenaars te leren kennen, om actief deel te nemen aan het maatschappelijk leven, en dit op een laagdrempelige manier. Cd&v Leuven koestert dat verenigingsleven.

19.1 GESCHIKTE LOKALEN

Knelpunt in heel Leuven is een tekort aan geschikte en betaalbare ontmoetingsruimten. Daar willen we graag oplossingen voor zoeken.

- We gaan **intens op zoek** naar ruimtes die **gedeeld kunnen worden** in en met scholen, kloosters, KULeuven, ... en sluiten samenwerkingsovereenkomsten af over gebruik door verenigingen. Leuvense verenigingen krijgen voorrang.
- **We ontzorgen de verhuurders (bv. scholen) door zelf in te staan voor bewaking, openen, sluiten en schoonmaak. Of we geven een toelage aan wie dit zelf doet.**
- Een online **deelplatform** waarin verenigingen meer zicht krijgen op de beschikbare ruimtes en lokalen moet er nu echt komen! De beschikbaarheid van alle lokalen (stad, KULeuven, privé, ...) moet zo gemakkelijk raadpleegbaar en gemakkelijk te reserveren zijn.
- De **beschikbaarheid** van de bestaande infrastructuur moet verder geoptimaliseerd worden (bv. zon- en feestdagen).
- Het **ontsluiten van gereserveerde infrastructuur moet eenvoudiger** en gebruiksvriendelijker, met bv. een elektronisch badgesysteem, of een cijfercode die bij reservatie elektronisch wordt meegedeeld. Het ontlenen van sleutels is omslachtig en verouderd.
- **De huurprijzen van infrastructuur voor verenigingen moeten betaalbaar zijn. Marktconforme tarieven kunnen toegepast worden voor commerciële actoren; voor verenigingen moet een verlaagd tarief toegepast worden. De lokalen moeten voor ons niet gratis ter beschikking gesteld worden maar de huurprijs mag het gebruik niet in de weg staan. De AGSL-huurvoorwaarden moeten herzien worden zodat deze aansluiten bij de financiële draagkracht van de Leuvense organisaties.**

Er zijn heel wat projecten in het vooruitzicht waar onze verenigingen gebruik zullen kunnen maken van vernieuwde of nieuwe infrastructuur.

- De feestzaal van de voormalige **stadsschool in Wijgmaal** wordt gerenoveerd tot een eigentijdse polyvalente zaal met uitschuifbare tribune.
- Het **herbestemde stadhuis** en de **podiumkunstensite** moeten levendige plekken van het verenigingsleven worden.
- In het **station van Wijgmaal** komt een ontmoetingslokaal in gedeeld gebruik met een jeugdhuis (JH Impuls).
- Bij de ontwikkeling van de nieuwe **woonwijk Wakkerzeelsebaan** moet een gemeenschapslokaal geïntegreerd worden.
- De **pastorij Wilsle Dorp** wordt in samenwerking met de kerkfabriek Sint-Martinus ingericht als gemeenschapscentrum. Bij concerten in de kerk kan de pastorij dienst doen als receptieruimte.
- Het **deelgemeentehuis Heverlee** wordt een nieuw ontmoetingscentrum.

19.2 VRIJWILLIGERS ZIJN ONS GOUD

- We merken dat heel veel vrijwilligers zich met veel voldoening inzetten voor hun burens en hun buurt. **Leuven Helpt** brengt vrijwilligers samen met mensen die hulp vragen.
- Elke dag zijn er mensen die andere mensen helpen. Oplossingen komen vaak **van onderuit** en dat moeten we **stimuleren**. Mensen die solidair zijn, dienen gehoord, gewaardeerd en versterkt te worden.
- Vrijwilligerswerk moedigen we aan. Zo'n **engagement is waardevol** voor de stad. Tegelijk is het verrijkend voor henzelf.
- Vrijwilligers in woonzorgcentra, in de bibliotheek, in verenigingen, in ziekenhuizen, mantelzorgers, zij die anoniem hun burens helpen, ...ze zijn goud waard en maken onze warme stad.
- **Cd&v** wil vooral deze vrijwilligers steunen, appreciëren, 'empoweren' en zelf verantwoordelijkheid laten opnemen. We brengen **vrijwillersgroepen** op regelmatige momenten **samen** zodat ze ervaringen kunnen uitwisselen. We organiseren informatiemomenten voor hen.
- De '**Dag van de Vrijwilliger**' is hét waarderingsmoment voor vrijwilligers en inwoners die zich engageren in hun buurt.
- Jongeren leggen heel veel engagement als vrijwilliger in de jeugdverenigingen. Met de '**Dag van de jeugdbeweging**', **de jeugdwerkreceptie**, **de dag van de speelpleinanimateur** drukken we onze appreciatie voor hen uit.

20. WONEN

Het aanbod aan betaalbare en kwaliteitsvolle woningen blijft een uitdaging in Leuven. De afgelopen jaren is daar al sterk in geïnvesteerd, maar de stad blijft groeien. De vraag blijft hoog en de woningprijzen blijven stijgen.

Wonen is meer dan 'een huis bezitten of huren'. De centrale ligging, de nabijheid van Brussel, het kwaliteitsvol aanbod aan cultuur en ontspanning, het veiligheidsgevoel, het jonge karakter, de groene omgeving, de hoge werkgelegenheidsgraad,... zijn kenmerken die van Leuven een bijzonder interessante stad maken om in te wonen. Je kan hier een kwaliteitsvol leven uitbouwen.

Het plan van cd&v samengevat: evenwicht in het huur-en koopaanbod behouden met de bouw van extra sociale woningen op verschillende locaties (verspreid, niet geconcentreerd); scherpe afspraken maken met ontwikkelaars; speciale aandacht hebben voor senioren en mindervaliden en de juiste mix van verschillende woonvormen blijven aanbieden.

Die vele plannen samen zorgen voor een goed evenwicht tussen de open ruimtes en het woonaanbod in onze stad.

20.1 ONZE SPEERPUNTEN

- **Cd&v ziet veel heil in samenwerken met privéontwikkelaars. Janseniushof, Hertogensite, Burenberg, Tweewaters,... zijn voorbeelden waar we door scherp onderhandelen met de ontwikkelaars, onze beleidsdoelstellingen snel kunnen realiseren. Extra parken en openbaar groen worden aangelegd op kosten van de ontwikkelaar die het gratis overdraagt aan de stad. We verkrijgen een mix van sociale woningen, stadswoningen en vrije markt woningen.**
- We maken een **duidelijk kader voor de nieuwe vormen van woningdelen**: co-housing, intergenerationeel wonen, solidair wonen. Het moet een antwoord bieden op de behoefte die er typisch in onze stad is. Jonge mensen willen na hun afstuderen eerst nog met vrienden samenwonen om de huurkosten te delen en tegelijk uit te kijken en te sparen voor een eigen woning. Voor co-housing bv. bekijken we een aanpassing wat betreft bewonerskaarten.
- Bij het woonbeleid is er een **alleenstaande reflex** nodig. We besteden speciaal aandacht hoe we alleenstaanden in Leuven betaalbaar kunnen laten wonen.

20.2 WOONBELEID VOOR VERSCHILLENDE DOELGROEPEN

20.2.1 GEZINSVRIENDELIJKE WONEN

- Uit de **woonstudie** blijkt een grote behoefte aan gezinsvriendelijke woningen. We leggen de nadruk op gezinsvriendelijke woningen, op appartementen met een gemeenschappelijke buitenruimte die vanuit de appartementen goed zichtbaar is zodat de kinderen die buiten spelen, in het oog kunnen worden gehouden.
- **Parkveld moet voor cd&v-Leuven gedeeltelijk worden ingezet voor wonen, met prioriteit voor gezinnen. Dit gebied is trouwens nu al gedeeltelijk bestemd voor wonen. In combinatie met een groene corridor en innovatief bouwen, kan Parkveld**

een voorbeeldproject van duurzaam en toekomstgericht wonen worden. Het biedt een antwoord op de grote vraag naar betaalbaar wonen voor gezinnen.

- Specifiek voor jonge gezinnen voorzien we een huursubsidie.

20.2.2 JONGEREN

- Er zijn **veel alleenstaande jongeren** in Leuven. Bij het woonbeleid is er een **single reflex** nodig. We bekijken hoe we alleenstaanden in Leuven betaalbaar kunnen laten wonen.

20.2.3 STUDENTEN

- Om de **groei aan studenten** op te vangen, moet het aanbod mee groeien. Hiervoor werken we samen met KULeuven en de instellingen van hoger onderwijs. We streven naar een aanbod van zowel basiskamers, kamers met overeenkomst met KULeuven en vrije marktkamers.
- Om de **stad leefbaar** te houden evalueren we elk project op het evenwicht tussen studentenhuisvesting en regulier wonen. Een **goede mix** aan wonen, handel, kantoren en studentenvoorzieningen is noodzakelijk.
- In studentenprojecten **onderhandelen we met de ontwikkelaars** om een voldoende aandeel (20%) sociale koten met een overeenkomst met KULeuven aan te bieden.

20.2.4 SENIOREN

- Ouderen willen **zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving** en in hun woning blijven. Daarom moeten de nodige voorzieningen in de onmiddellijke nabijheid aanwezig zijn. We ondersteunen ouderen bij het **aanpassen van woningen voor levensbestendig wonen**.
- **Wij kiezen er niet voor om ouderen die in een ‘te grote woning’ wonen actief aan te zetten om kleiner te gaan wonen. Veel ouderen wensen ‘thuis’ te blijven wonen. We maken het administratief gemakkelijker om iemand in te laten wonen, als student, als mantelzorger, als familielid, als ander gezin.**
- Om **zorgbehoevenden** de mogelijkheid te geven in familiale kring te blijven wonen en mantelzorg te ontvangen, stimuleren we het opdelen van woningen tot zorgwoning.

20.3 BETAALBAAR WONEN

- Om wonen **betaalbaar** te maken moeten er **woningen bijkomen**. De beschikbare ruimte is schaars. Er zal daarom in de **hoogte moeten gebouwd** worden. Hiervoor gaan we **actief op zoek** naar gronden in Leuven waar dit nog mogelijk is. Echte hoogbouw is niet overal wenselijk maar moet mogelijk zijn in **welgekozen zones**. De afweging gebeurt aan de hand van de **bijhorende ruimtelijke kwaliteit** van het gebouw en van de inplanting in de omgeving. Aan de Vaartkom, de Kolonel Begaultlaan, Dijledreef, ... zien we mogelijkheden.
- We moeten een snel antwoord op de **hoge huurprijzen** geven voor zowel het aanbod op de privémarkt als het eigen patrimonium. Om **jonge gezinnen** in Leuven te houden, kiezen we voor **huursubsidies**. Voor ons eigen stadspatrimonium blijven we inzetten op **budgethuurwoningen**.

- We zetten het **Vlaams Noodkoopfonds** in om goedkope leningen te geven voor renovatie van woningen.
- De **formule ‘kotmadam’** - waarbij een gezin tijdelijk de woning kan opdelen in studentenkamers om het eigen wonen betaalbaar te houden - wordt verlengd.
- **Verhuurders** worden actief geïnformeerd over de mogelijkheden van het **sociaal verhuurkantoor**. Het ontzorgt de verhuurder door huurinkomsten te garanderen.
- We **blijven experimenteren** met wooncoöperaties, Community Land Trust (verkoop van woningen via erfpacht waar de stad eigenaar blijft van de grond) en co-housing.
- We experimenteren met **pop-up wonen in leegstaande monumenten**. De huurder kan het pand bewoonbaar maken en het gratis bewonen in afwachting van een definitieve bestemming of restauratie in ruil voor permanentie. We voorkomen op die manier ook vandalisme.
- We maken **‘tiny housing’** met snel verplaatsbare kwalitatieve modulaire woonelementen mogelijk op terreinen die lang onbebouwd blijven of in afwachting van een bouwproject.
- Om wonen in het handelscentrum te bevorderen maken we het mogelijk dat handel vlot kan **herbestemd** worden tot wonen.
- We investeren in woonplaatsen voor **dak- en thuislozen**. We blijven voldoende bedden in de **(winter)nachtopvang** voorzien voor daklozen. De winternachtopvang moet uitgebreid worden met een **dagopvang**. Zo vermijden we dat daklozen tijdens de winter overdag op straat worden gestuurd.
- We geven vertrouwen, steun en middelen aan het **Woonanker**, een samenwerking tussen Stad, CAW Oost-Brabant en OCMW Leuven om mensen te begeleiden die het moeilijk hebben om een huurwoning te vinden.
- De stad moet **praktijktesten** gebruiken om **discriminatie** op te sporen bij verhuurders. We moeten zorgen dat mensen die denken het slachtoffer van discriminatie te zijn, ondersteund worden. Verhuurders die blijven discrimineren moeten gestraft kunnen worden.
- We blijven inzetten op **kwaliteitsvolle woningen**. We steunen en ondersteunen eigenaars-verhuurders om de woning in overeenstemming met de normen te brengen. Zo vermijden we uithuiszetting.
- **Huisjesmelkers** pakken we aan door gerichte controles. We werken actief mee aan gerechtelijk onderzoeken naar mogelijke huisjesmelkerij.
- De maximale verkoopwaarde voor het verkrijgen van een sociale Vlaams Woonlening bij aankoop of renovatie in Leuven **moet omhoog**. We ijveren hiervoor bij de Vlaamse regering.

20.4 SOCIALE WONINGEN (HUUR EN KOOP)

- Leuven levert **belangrijke inspanningen** inzake sociale huisvesting, met zowel renovatie als nieuwbouw. Met de projecten die in de pipeline zitten, zal Leuven zijn **sociaal objectief** overschrijden. Naarmate de stad groeit moeten we de **inspanningen** in sociale woningbouw **verderzetten**. **Ook onze buurgemeenten en gemeenten die deel uitmaken van het gefusioneerde Dijledal (Boutersem, Oud-Heverlee, Bierbeek) moeten een inspanning doen om wonen in de regio betaalbaar te houden.**
- **Sociale huurwoningen zijn een belangrijk antwoord op de hoge woningprijzen. Daarom wil Leuven tegen 2030 het sociaal objectief van 4.000 sociale woningen halen. Leuven doet dus grote inspanningen. Die moeten voor cd&v verdergezet worden.** Met de **bestaande initiatieven** op Sint-Jansbergsesteenweg en Wakkerzeelsebaan moet dit lukken.
- **Cd&v** ziet ook mogelijkheden voor sociale woningen en betaalbaar wonen bij **de ontwikkeling van Vaart-West** aan de Kol. Begaultlaan. Door het concentreren van de stadsdiensten op de site Iverlek aan de Aarschotsesteenweg komt de **site van de stadsmagazijnen** vrij. Die kan ingezet worden voor sociale woningen en betaalbaar wonen.
- De **sociale bouwmaatschappij** speelt een prioritaire rol in het bouwen, verhuren en beheren van sociale woningen.
- Voor **cd&v** kunnen ook met **privé-ontwikkelaars** afspraken gemaakt worden om sociale huurwoningen te bouwen in ontwikkelingsprojecten en te verkopen aan Dijledal.
- **We onderhandelen (er is momenteel geen wettelijke basis na de vernietiging van het grond- en pandendecreet) met ontwikkelaars om naast sociale woningen, vrije-marktwoningen ook een aandeel budgetwoningen te bouwen, zowel huur als koop.**
- **In de sociale huisvesting moet voor cd&v meer aandacht gaan naar doelgroepen.** Er is nog te weinig aanbod in de sociale huisvesting voor alleenstaanden. Voor hen is het aanbod op de privé-markt ontoereikend en vaak onbetaalbaar. Verhuurders verkiezen te verhuren aan koppels, ook bij wooneenheden met 1 slaapkamer.
- **We verhogen het aanbod aan sociale woningen voor alleenstaanden (1 slaapkamer).**
- **We zetten ook extra op een toename van het aantal sociale woningen voor mensen met een beperking.**
- **Ook het aanbod sociale woningen voor senioren moet omhoog.**
- De sociale bouwmaatschappij **Dijledal** zetten we in als **hefboom voor betaalbaar wonen**.
- We leggen **privé-ontwikkelaars** op om een percentage betaalbaar wonen te voorzien in nieuwe projecten.
- Bij **nieuwe projecten** gaan we voor een **sociale mix en ook voor een leeftijds mix**. We kiezen voor **kleinschalige en middelgrote projecten** van sociale huisvesting om deze mix te kunnen realiseren.
- **Domicilieringsfraude en het bezit van eigendom (in het binnen- en buitenland) kan niet en moet actief bestreden worden.**
- We kennen elk **Leuvens gezin** dat minstens 2 jaar op de wachtlijst staat voor een sociale woning, per maand een huurtoelage toe.

20.5 KLIMAATUITDAGINGEN

- Met de **EPC-regelgeving** is het voor jonge kopers vaak moeilijk zonder subsidies de nodige maatregelen te nemen om hun woning aan te passen. Het nieuwe subsidiereglement van de stad (over aansluiting toiletten op regenwaterput, aanschaf regenwater-ton en dergelijke) moet **voldoende bekend worden gemaakt** via het loket stedenbouw of Leuvenaars die een stedenbouwkundige vergunning kregen. Ook **aannemers en architecten** moeten hiervan op de hoogte zijn en hun klanten helpen bij het klaarmaken van de subsidieaanvraag. Het **reglement moet geëvalueerd worden en bijgestuurd waar nodig**.
- **Speciale aandacht** moet gaan naar Leuvenaars met een **laag inkomen**. De klimaattransitie moet ook sociaal rechtvaardig zijn. We verwijzen actief door naar bestaande steunmaatregelen zoals de renteloze lening voor de energiebesparende maatregelen aan woningen die eigendom zijn van particulieren en worden bewoond door OCMW-cliënten.

21. ZORG EN WELZIJN

21.1 BETAALBARE, TOEGANKELIJKE, WAARDIGE EN KWALITEITSVOLLE ZORG

Wij streven naar **goede, betaalbare en integraal toegankelijke zorgdiensten voor alle Leuvenaars**.

We zetten verder in op **toegankelijkheid en mobiliteit in de stad** voor iedereen en verbeteren de bereikbaarheid voor zorgpersoneel:

- **Cd&v** wil dat de **parkeerkaart voor zorgverstrekkers** voor de autoluwe, betalende en blauwe zone behouden blijft. Daarmee kunnen zorgverstrekkers dicht bij hun patiënten parkeren voor een huisbezoek.
- **Cd&v** wil dat de **200 uren gratis** en de **200 uren extra betalende parkeervouchers** behouden blijven om aan je bezoekers te geven, bv. familie, vrienden, poetshulp, een mantelzorger ...
- We leggen **bushaltes verhoogd** aan zodat in- en uitstappen comfortabel kan gebeuren.
- **We voorzien gratis rolstoelen** om te ontlenen in de stad.
- **Er moeten voldoende parkeerplaatsen zijn voor personen met een beperking en ouderen**, verspreid over het hele grondgebied.
- **Publieke toiletten** moeten rolstoeltoegankelijk zijn.
- We willen extra aandacht voor **menstruatiermoede** bij meisjes en jonge vrouwen. Bijvoorbeeld door gratis of goedkope verdeling van menstruatieproducten in openbare toiletten, toiletten in sportfaciliteiten, scholen of openbare gebouwen. We werken ook samen met organisaties die menstruatiermoede aanpakken (door campagnes, lessen, verdeling van materiaal).

- We kunnen **studenten** inzetten als **praktijkassistenten** om de patiëntenstop bij huisartsen tegen te gaan. Al is dit geen lokale bevoegdheid, een studie door of een **proefproject met de KUL kan van Leuven ook op dit vlak een pioniersstad** maken. De taak van de huisarts wordt verlicht en ze kunnen zich richten tot meet complexere zaken. De student verleent basiszorg en doet praktijkervaring op. Door de extra capaciteit die studenten bieden, kunnen meer patiënten sneller toegang krijgen tot huisartsenzorg.
- Gezondheidszorg moet **betaalbaar** zijn voor iedereen. We gaan in overleg met huisartsen en andere zorgverstrekkers (zoals tandartsen, kinesisten ...) om zoveel mogelijk een **derdebetalerssysteem** toe te passen.
- **Cd&v** is voor **samenwerking tussen lokale besturen en eerstelijnszorgverstrekkers** (apothekers, dokters, kinesisten, verplegers, psychologen, ...) voor een effectief en geïntegreerd gezondheidsbeleid in Leuven.
- Betrek de **lokale zorgverstrekker mee bij acties** die helpen bij het versterken van (digitale) gezondheidsvaardigheden van de burger.
- Onze maatschappij digitaliseert versneld sinds de coronacrisis, dit vergroot echter ook het risico op uitsluiting voor wie onvoldoende geletterd of digitaal vaardig is. Ook op vlak van **gezondheid kan het gebrek aan digitale vaardigheden een probleem** vormen. Zo kan het gebruik van **eHealth**, informatie en voorlichting via het internet, gebruik van apps, of het online aanvragen van een voorschrift, voor bepaalde personen te moeilijk zijn. Lokale (huis)apothekers kunnen hierbij meehelpen bij het ondersteunen van burgers met lage (digitale) gezondheidsvaardigheden.
- We **verankeren gezondheidspreventie in het lokale beleid** en helpen de burger op weg naar een gezonder en kwaliteitsvoller leven. We betrekken actief de lokale zorgverleners waaronder ook de (huis)apotheker als volwaardige partner bij verschillende initiatieven. Denk maar aan Dementievriendelijke Gemeente, sensibiliseringsacties rond de opsporing van darmkanker, HALT2DIABETES, Bewegen Op Verwijzing etc.
- De zorgbehoefte neemt in onze maatschappij toe. Voor **cd&v** zijn **meer middelen noodzakelijk** om kwaliteitsvolle zorg te kunnen blijven verlenen. Wij willen hier de budgettaire ruimte voor vrijmaken.
- **Cd&v vindt dat de maatschappij moet zorgen dat ouders hun rusthuisfactuur in eerste instantie zelf kunnen betalen alvorens beroep te kunnen doen op de kinderen. Dat kan door bijkomende Vlaamse zorgbudgetten. We willen de privatisering van de rusthuizen die winst moeten maken vermijden. Investerings in de zorg, moeten in de zorg blijven. Hier geldt geen aandeelhouderslogica maar een maatschappelijke logica.**

21.2 ZORGZAME BUURTEN

- **We bouwen ‘Zorgzame Buurten’ uit: dat zijn buurten met extra aandacht voor ouderen, personen met een handicap, kwetsbare groepen met zorgbehoeften, mensen met psychische problemen of eender wie die al eens zorg nodig heeft. Zo kunnen buurtbewoners toegankelijke en nabije hulp en steun krijgen. De buurt helpt elkaar, niet enkel via professionele organisaties maar ook door burens, mantelzorgers of andere vrijwilligers in de directe buurt.**
- We steunen het **inloophuis voor mensen met Kanker**. Het is een warme ontmoetingsplek voor mensen met kanker en hun familieleden en vrienden. Je kan er terecht voor vragen, steun, een babbel.
- **We versterken de eerstelijnszorg. Mensen die gezondheidszorg nodig hebben komen meestal eerst terecht bij wat we de ‘eerstelijnszorg’ noemen: de huisarts, apotheker, vroedkundige, psycholoog, thuisverpleegkundige, maatschappelijk werker ... Zij leveren zelf de juiste zorg of verwijzen door naar specialisten. Deze hele eerstelijnszorg gaan we nog meer ondersteunen en uitbreiden, zodat iedere Leuenaar eenvoudig de juiste zorg hulp dichtbij in de buurt kan vinden. Individueel én collectief.**
- Bij een **aanmelding bij het OCMW** of bij de zorgdiensten wordt automatisch gescreend om te zien waarop iemand recht heeft. We helpen bij het toekennen hiervan.
- Die dienstverlening moet ook **uitgebreid worden voor mensen die niet bij het OCMW bekend** zijn. Signalen van zorgbehoefte die ons bereiken via de buurthuizen, politie, zorgverstrekkers, LeuvenHelpt, ... moeten systematisch opgevolgd worden.
- We stimuleren burens, vrienden, de wijkagent of seniorenagent, buurtwerkers ... om te **signaleren** wanneer ze zich zorgen maken over een inwoner aan **één meldpunt**. Hulpverleners nemen contact op en bieden antwoorden op de zorgbehoefte.
- Een **goede sociale mix** kan ervoor zorgen dat mensen zich thuis, veilig, betrokken voelen. Studenten op kot bij senioren, een combinatie van een kinderdagverblijf en studentenkoten in een woonzorgcentrum zijn originele manieren om die mix in de praktijk te brengen. **Administratieve drempels** om dit te realiseren moeten weggewerkt worden.

21.3 ZORGZAME MENSEN

- **Vrijwilligers** in woonzorgcentra, in de bibliotheek, in verenigingen, in ziekenhuizen, mantelzorgers, zij die anoniem hun burens helpen, ...zijn goud waard en maken onze warme stad.
Via **LeuvenHelpt** brengen we mensen met een zorgbehoefte in contact met vrijwilligers die hulp willen bieden (boodschappen doen, administratie op orde brengen, vragen over smartphone, een babbel slaan of samen wandelen, ...). **Cd&v** wil vooral deze vrijwilligers steunen, appreciëren, ‘empoweren’ en zelf verantwoordelijkheid laten opnemen.
- **Cd&v** blijft gaan voor een **ondersteuning van de mantelzorgorganisaties**. We brengen vrijwilligers in groep op regelmatige momenten samen zodat ze ervaringen kunnen uitwisselen. We **organiseren informatiemomenten** en vorming en zorgen dat ze initiatieven met elkaar kunnen afstemmen.
We ondersteunen, begeleiden en informeren mantelzorgers en initiatieven om mantelzorgers tijdelijk of gedeeltelijk **te ontlasten** van hun ondersteunende zorg.

21.4 SOLIDAIRE MENSEN

- We ondersteunen en stimuleren **solidaire initiatieven** zoals de solidaire kruidenier in Leuven, Poverello, ...
- **Cd&v wil een voedseloverschotten-hub oprichten: een sterk uitgebouwde structuur en overkoepelende opslagplaats om voedseloverschotten op te slaan en te verdelen onder verschillende initiatieven, zoals sociale restaurants en sociale kruidenier een must voor de komende legislatuur. Hier komen solidariteit, sociale rechtvaardigheid en duurzaamheid samen.**
- Wij steunen ten volle het project **'enchanté'** waarbij Leuvenaars in de 'hartelijke horeca' 'ééntje kunnen trakteren' aan andere klanten die het moeilijker hebben: een koffie, een kom soep, ...
- Deze **warne solidariteit willen wij nog meer bekend maken** door er over te informeren in bv. LVN, alle hartelijke handelaars te vermelden op de website, ...

21.5 GEESTELIJKE GEZONDHEID

- **Geestelijke gezondheid** staat hoog op de agenda bij Jongeren. Ze ondervinden druk van de prestatiegerichte maatschappij. We steunen het **OverKop-huis**. Het is een veilige plek waar jongeren tussen 12 en 25 jaar, een luisterend oor vinden en beroep kunnen doen op professionele therapeutische hulp. Ze krijgen er informatie over het bestaande hulpaanbod.
- In de **Villa van de Aa** brachten we de actoren van de eerste lijn welzijnszorg samen in 'the Crib'. Het is een laagdrempelige plek waar jongeren terecht kunnen voor eerste zorg en doorverwijzing wanneer ze zich niet goed in hun vel voelen. Dit pril initiatief moet alle kansen krijgen om te groeien ofwel binnen de Villa van de Aa ofwel inkantelen in het OverKop-huis.
- Via onze jongerenkanalen laten we jongeren voelen dat het **'Ok is om even niet Ok te zijn'**. Via onze communicatiekanalen voor jongeren tonen we de weg naar hulpverlening.